Redacţiunea, Administraţiunea, şi Tipografia:
Braşov, piaţa mare Nr. 30.
Scrisori nefrancate nu se primesc. — Manuscripte nu se retrimet.
INSERATE se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele Birouri de anunciuri: în Viena: *M. Dukes, Heinrich Schalek, Rudolf Mosse, A. Oppeliks* Nachfolger; *Anton Oppelik, J. Danneberg*, în Budapesta: *A. V. Goldberger, Eckstein Bernat*; în Bucuresci: *Agence Havas*, Succursale de Roumanie; în Hamburg: *Karolyi & Liebmann*.
Preţul inserţiunilor: o seriă garmond pe o colonă 6 cr. şi 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă şi învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o seria 10 cr. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMĔR DE DUMINECĂ 7)

„Gazeta" iese în fiă-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe şése lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România şi străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe şése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la dd. colectorĭ.
Abonamentul pentru Braşov
administraţiunea, piaţa mare, Târgul Inului Nr. 30 etagiu I.: pe un an 10 fl., pe şése lunĭ 5 fl., pe treĭ lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusul în casă: Pe un an 12 fl., pe 6 lunĭ 6 fl., pe treĭ lunĭ 3 fl. Un esemplar 5 cr. v. a. séu 15 banĭ. Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 38.—Anul LIX. Braşov, Duminecă, 18 Februarie (1 Martie) 1896.

Meşterul vrajbei.

Mulţĭ dintre cetitorii Gazetei de Duminecă, auḑênd despre isprăvile celor din compania Slavicĭ-Brote, carĭ au întrodus cérta şi zizania în sînul membrilor comitetului din Sibiiu şi au adus lucrurile acolo încât duşmanii noştri nu mai vorbesc decât de „desbinarea şi ruptura" în sînul partidului naţional român, se vor fi întrebând: cine sunt acei doi meşterĭ de vrajbă şi ce scop au ei?

Cât pentru Eugen Brote acela, care, după ce a încurcat şi pe colegii seĭ din comitetul naţional în procesul Memorandului, — pentru a căruia publicare şi respândire fusese mai întâi numai el singur tras la respundere, — a luat'o la sănătósa peste graniţă, ómenii îşĭ mai dau sémă întru câtva de purtarea lui sciind, că a fost proprietar al „Tribunei" a uneltit se rĕmână el singur stăpân pe acéstă fóiă.

Dér Ioan Slavicĭ, care a trecut în România încă înainte cu vre-o şépte anĭ, ce vrea el, ce scop urmăresce el? Cine'l îndémnă, cine-i poruncesce sĕ bage zizania între noi? La cine s'a tocmit şi cui îi slujesce făcêndu-se propovĕduitorul desbinării între Românii din Transilvania?

La aceste întrebărĭ ne va da desluşire însu-şĭ d-l Slavicĭ, a căruia gândurĭ şi a căruia omenie se oglindéză în scrierile lui de 14 anĭ de când ḑice, că face politică între Românĭ.

*

In anul 1881 I. Slavicĭ a scris pe plată acel tom din colecţia editată la Viena „Die Völker Oesterreich-Ungarns" (Popórele Austro-Ungariei), care avea sĕ trateze despre Românii din monarchiă. Tomul despre Maghiarĭ, l'a scris Hunfalvy. Intréga colecţiă avea sĕ fiă în spiritul dualist germano-maghiar. Şi pe când Hunfalvy ridica cu laudele pe Maghiarĭ până la ceriu, pe atuncĭ Slavicĭ în tomul sĕu „Die Rumänen in Ungarn Siebenbürgen und der Bukovina", hulea pe Românĭ.

La timpul sĕu noi am atras atenţiunea Românilor asupra acestei scrierĭ infecte, ér acum de curênd un student universitar român din Viena a reîmprospĕtat în memoria cetitorilor „Tribunei" unele părţĭ din amintita carte: „Die Rumänen" de Ioan Slavicĭ. Eată-le:

In capitlul „însuşirĭ particulare naţionale", d-l Ioan Slavicĭ scrie: *„Românul este cuprins de o încăpăţinare stupidă (Begriffstutzig) şi odată cu capul nu voesce sĕ priméscă vre-o ideeă nouă"*. Apoi: *„In afacerĭ importante (Românul) purcede după obiceiŭ, fără de a se întreba cândva, décă procederea sa este corectă orĭ ba."*

„De regulă Românul precugetă un lucru timp atât de îndelungat, încât adese-orĭ nicĭ nu termină cu cugetatul. Românul totdéuna se decide prea târḑiu pentru ceva, mintea Românului cea de pe urmă a devenit proverbială".

„Cine ia atât de greu o decisiune, nu-şĭ dă în curênd ostenéla de a o schimba; astfel Românul este omul cel mai de încredere, décă scii numai, *că întru cât 'i-te poţĭ încrede.* Acésta însĕ adese nu o scii, căcĭ *din punctul de vedere românesc sinceritatea (Aufrichtigkeit) nu este o virtute, nicĭ că esistă în limba română cuvênt pentru acéstă noţiune (p. aufrichtig). In genere Românul nu privesce sinceritatea de o datorinţă,* şi cine spunênd adevĕrul îşĭ causéză vre-o perdere, *devine obiect de batjocură.* La vecinii cei mai apropiaţĭ ai Românilor, la Maghiarĭ, *este însĕ sinceritatea o datorinţă, şi Românul îl rîde pe Maghiar pentru sinceritatea sa"*.

„Nu te încrede în mândria Românului", (Auf den Stolz des Romänen soll man nicht bauen") pag. 146, op. cit.

„Demnitatea Românului constă în aceea, ca sĕ purcédă şi sĕ vorbéscă întotdéuna chibzuit. Intre împrejurărĭ poţĭ sĕ comiţĭ în contra lui orĭ şi ce (lässt er sich Alles gefallen) aşa o pretinde opinia publică (românéscă) dela el; şi décă el o face (adecă sĕ sufere totul) este lăudat.

„Românul, ce e drept, *nu este curagios*, şi conform opiniunii românescĭ, nicĭ *nu trebue sĕ fiă curagios*, căcĭ curagiul purcede nu numai din forţă bărbătéscă, ci (după conceptul românesc) şi din lipsa de chibzuélă; dér (Românul) este curagios décă se află într'o posiţie adevĕrat *critică*, orĭ décă *cause nedelăturabile îl silesc ca sĕ se espună.* Viteaz nu însémnă în limba română aceea ce însémnă vitéz în limba maghiară; heldenmüthig (adecă vitéz), în sensul serios şi nobil al cuvêntului însémnă pe românesce: *vitez la strîmtóre*, (muthig in der Bedrängniss), *când nu ai încătro*, (wo kein anderer Weg übrig bleibt). *Frica e cea mai bună pază*, (die Furcht ist die beste Wache), ḑice proverbul (românesc). Acelaşĭ proverb se află şi la alte naţiunĭ; întrebarea este însĕ tot-déuna, *că în ce sens aplică un popor un proverb*, în serios, séu numai din glumă, orĭ ironic. *Românul aplică proverbul din cestiune fórte serios"*.

„Arare-orĭ vei afla un Român, care pentru nimica sĕ se espună vr'unui pericol, *adese-orĭ însĕ de aceia, carĭ în precauţiunea lor merg până la laşitate..."*

„Românul este fórte ospital, însĕ numai faţă de *Românĭ, pentru străinĭ casa sa este închisă*, şi în unele ţinuturĭ merg (Românii) aşa de departe, încât străinului nu-i dau *nicĭ măcar un pahar de apă"*.

„Décă cineva cade în apă, apoi *póte striga cât va voi, ca sĕ'i sară vre-un Român în ajutor*, e înzadar (strigătul) şi décă totuşĭ s'ar afla aşa unul (adecă care sĕ-i sară într'ajutor aceluia ce se înécă), atuncĭ acesta *nu este lăudat din partea Românilor, ci declarat de imbecil"*.

„Românul sare orbiş în foc, fără sĕ mai întrebe, décă va peri orĭ nu: în cas *décă astfel 'i-s'a poruncit*; décă însĕ arde în vre-un sat românesc o casă, *cu toţii o lasă sĕ ardă*, şi fiecare dintre cei ce se află în casa ce arde, se cere sĕ aibă curagiul de a se salva cu ajutorul lui Dumneḑeu".

D-l Slavicĭ mai scrie: „Décă cineva *fură* găinĭ, raţe, gâşte, miei orĭ purcei spre a-şĭ găti un prânḑ bun, şi nu este prins ca tâlhar, chiar el vine şi se laudă peste vre-o câte-va lunĭ cu furtul succes".

„In genere, *în ochii Românului nu trece de rĕu acela care a furat* dela vre-un străin avut, ci de neisteţ décă a fost prins in flagrant delict."

*

La 1884 I. Slavicĭ fù angajat ca director politic la „Tribuna" în Sibiiu. Aicĭ a sĕmĕnat el în timp de 5 anĭ, cât a stat la acéstă fóiă, sĕmênţa urei şi a discordiei între fraţĭ, care pare că stă sĕ încolţéscă acuma.

Cum a scris el la „Tribuna" vom vedé de altă-dată. Pentru acum amintim numai, că Slavicĭ a întrodus cu încetul şi în sînul Românilor dela noi acel *spirit de vrajbă esclusivist*, de care sunt aşa mult stăpâniţĭ adĭ Jidano-maghiarii, şi care din nenorocire bântuie aşa de mult şi între fraţii noştri de dincolo de Carpaţĭ.

Pe când în „Tribuna" Slavicĭ lua în batjocură memoria lui Horia şi Cloşca scriind, că *„dreptate li-s'a făcut*, când au fost frânţĭ pe rótă," pe atuncĭ el scriea despre Românĭ în genere următórele:

„Românul atât aicĭ, cât şi peste Carpaţĭ *nu umblă după idei:* el vrea *sĕ aibă hrana de tote ḑilele*, adăpostul lui sigur şi tiona lucrării pacĭnice, nu-i trebue nicĭ un drept, décă le are pe aceste..." („Tribuna" nr. 40 din 1885.)

*

In Novembre v. 1895 I. Slavicĭ a făcut sĕ se furişeze în *„Tribuna"*, cu ajutorul nepotului sĕu Russu-Şirianu, care p'atuncĭ încă era tare şi mare la acea fóiă, nisce articulĭ despre *„Milleniul"* unguresc. Intr'unul din acestĭ articulĭ, care a produs atâta sânge rĕu la noi, da sfat Românilor ardelenĭ sĕ caute a îndulcì pe Maghiarĭ, scriind:

„Sunt între noi ómenĭ, carĭ nu mai cred, că vom puté sĕ ne înţelegem şi sĕ

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

Ciobanul.

Sătul de viaţa oraşului, plecaĭ astă-véră sĕ mĕ plimb prin munţii Moldovei, ochii dracului nu prea scăpărau prin buzunarele mele, dér aveam în partea mea libertatea, tovarăşĭ după fapta inimei şi frumseţea naturei.

Orĭ cum cu aceste treĭ bunurĭ mai póte alunga cine-va amărâtele gândurĭ.

Céta nóstră compusă din vre-o doi-spre-ḑece inşĭ, luase hotărîrea sĕ urcăm Ceahlăul. Pregătiţĭ cu tóte trebuitórele, plecarăm, şi peste vre-o 5 césurĭ ne am treḑit de la póle la Panaghie.

Era ḑiua de 6 August, la sĕrbătórea Schimbărei la faţă, ḑiua tradiţională, când toţĭ sătenii din împrejurimĭ vin şi petrec cu lăutarii pe vêrful Ceahlăului, în memoria acestei sĕrbătorĭ.

Ḑiua era frumósă, lume se strînsese multă, privelisce atrăgĕtóre. Eu îmĭ tăceam ochii rótă pe la voinicii flăcăi, dér mai ales la tinerile şi frumóselе ţĕrăncuţe, carĭ tresăltau pline de viaţă în costumele lor, sclipitóre de curăţeniă şi bibilurĭ. Mi-se părea, că lighióneie munţilor se transformaseră. Bĕtrânul Ceahlău îşĭ perduse sĕlbăteciă, fără a-şĭ perde din farmec.

Ia uitaţi-vĕ, ḑise o drăguţă escursionistă tîrgovéţă din céta nóstră, uitaţi-vĕ lângă horă, la ciobanul acela, găsesc că are un aer nu sciu cum, mai distins. Deja acel ciobanĭmĭ atrăsese şi mie luarea aminte. Era un băiat ca de două-ḑecĭ şi doi anĭ, inalt, frumos, brun, cu plete lungĭ şi cu hainele lui ciobănescĭ, care erau însĕ, de o curăţeniă perfectă. De şi nu sunt de loc înclinat spre idile, plecaĭ sĕ întru în vorbă cu ciobanul. Fisonomia lui seriósă mi-s'a părut un studiu.

— Bună ḑiua bădişorule, îĭ ḑiseĭ apropiindu-mĕ de el.

— Mulţămim domnişorule, 'mĭ rĕspunse cu óre-care umbră de ironie.

— Ai lăsat de mânat oiţele şi ai venit sĕ învêrteştĭ fetiţele, nu e aşa?

El ḑîmbi puţin dér tăcù.

— Orĭ după cât se vede tréba, e vorba cântecului: câte fete şi neveste ca a Neichei nu mai este.

— Ba ai ghicit, dér numai pe jumĕtate domnule, mi-am lăsat oile dincolo şi am trecut sĕ-mĭ mai vĕd fraţii de dincóce, sciam, că o sĕ ne întâlnim adĭ mai mulţĭ.

— Eştĭ român din Ungaria?

— Da domnule.

— Pentru alţĭ Românĭ bădică, Carpaţii sunt mult mai înalţĭ de cât pentru domnia-ta şi fraţii uită unul de altul.

— Nimic nu e mai înalt de cât simţurile cele mai înalte, domnule.

— Admit, ideia e pe cât de frumósă pe atât de adevĕrată, dér vedĭ dumneata bădicuţă, ideile trebuesc puse în aplicare şi aci e greu, când le ai, trebue sĕ lupţĭ pentru ele, de multe orĭ sĕ te jertfescĭ chiar. Eu cred totuşĭ, că fiă-care trebue sĕ lucreze pentru ideile lui după cât îl tae capul.

— E dator chiar, afirmă ciobanul.

— Uite dumnéta, care parĭ un om de idei cum te împacĭ cu păstoria?

— Mĕ împac, cum sĕ împacă cine-va cu singurul mijloc, ce-l are pentru un scop mai bun. Stăpânul mĕ plătesce destul de bine, câte şése lunĭ pasc oile, câte şése trăesc la oraş din banii adunaţĭ. In ţéră la noi, Românii nu pot avea slujbe. Mai am tovarăşĭ în categoria mea.

— Dér în şése lunĭ la câmp, mintea dumitale cu ce se hrănesce?

— Cetesc mult, fórte mult, cetirea îmĭ rĕcoresce sufletul, de cărţĭ nu mĕ despart nicĭ-odată, îĭ iau în traistă.

Luaĭ o carte din traista lui, o deschiseĭ şi cetiĭ: Ortolan.

— Drace! ḑic eu. din ce în ce mai nedumerit, se vede că abstracţiunile procedurei civile şi penale nu se pot pricepe mai bine de cât

întrăm la bună învoélă cu Maghiarii: nu e însĕ nimenea, care nu doresce, ca sĕ ne înțelegem și sĕ întrăm la învoială cu ei. Lasă că e grea lupta pe care o purtăm, că sunt marĭ jertfe ce trebue sĕ le aducem în lupta acésta, și că dorința *de a termina lupta* e firéscă, dér **sunt și marĭ interesele naționale, carĭ cer, ca sĕ curmăm cât mai curênd vrajba cu Maghiarii.** E însĕ lucru învederat, că *înțelegerea va fi cu atât mai anevoiósă*, **déca manifestările nemulțumirii nóstre se vor urma, ca note discordante și în timpul sĕrbării (milleniului).** Avem dér sĕ ne dăm séma, déca putem orĭ nu, *ca ómeni resonabilĭ*, sĕ sperăm, că Maghiarii vor ajunge în cele din urmă și ei la recunóscerea adevĕrului, și **vor fi** *accesibilĭ pentru pace.* Déca dă, atuncĭ *trebue sĕ profităm de ocasiune* **spre a-i îndulci**, *pentru-ca sĕ fiă mai accesibilĭ pentru pace*...

„Nu mai încape niciĭ o îndoélă, că ei vor căuta sĕ ne siluéscă, și trebue sĕ ne dăm séma **déca mai avem orĭ nu destulă putere, ca sĕ ne împotrivim.** Cei mai hotărîțĭ dintre luptătorii noștri parte au fost nevoițĭ sĕ părăséscă țéra, parte abia de curênd au scăpat din temnițe, și nicĭ nu se simt, nicĭ nu sunt liberĭ, ci amenințațĭ în fiă-care clipă de nouĕ loviturĭ. Ce facem noi? — Intrăm fără de dênșii în luptă? Le cerem sĕ se expună din nou alăturea cu noi — orĭ stăm urmițĭ, ca sĕ-i crucăm pe dênșii?“...

*

In anul acesta, 1896, I. Slavicĭ s'a distins cu o nouă ispravă de meșter al vrajbei, publicând în Bucurescĭ broșura „Tribuna și tribuniștii“ despre care am amintit deja.

In partea dintâiu a acestei broșurĭ, Slavicĭ, precum am arătat, huesce pe d-l Dr. I. Rațiu și pe soții sĕi din comitet, carĭ țin cu acesta, își bate joc de solidaritatea națională cimentată la 1881, mai departe își bate joc de procesul Memorandului și de acusații, carĭ s'au înfățișat înaintea judecății dela Clușiu și n'au fugit ca Eugen Brote. In fine, ca încheiare, face, cum scim, o propunere de împăcăciune cu ministrul-președinte Banffy. Acesta, dice Slavicĭ, cunósce bine pe Românĭ de când era fișpan la Dej și Năsĕud și de aceea el este în stare sĕ delăture conflictul între Românĭ și Maghiarĭ. Apoi încheie din cuvênt în cuvênt așa:

„E de mult de când Majestatea Sa Regele Apostolic al Ungariei a esprimat dorința, ca în Ardeal sĕ se facă *liniște și ordine.* Ridicat prin încrederea monarchului, care a esprimat dorința acésta, în fruntea guvernului ungar, și avênd majoritatea în parlamentul (dieta) Ungariei, d-l baron Banffy nu are decât sĕ fiă adevĕrat om de stat, pentru ca sĕ înlăture din rêndurile adversarilor sĕi, nu numai pe cei trei (Brote, Lucaciu și A. Popovici), ci pe toțĭ ómenii însetațĭ de pace“.

„*Sĕ încépă d. baron Bánffy, cât mai curênd, în tot casul înainte de serbările milenare, cu crearea unei* legĭ electorale *europenescĭ, nu numai pentru Românĭ, ci pentru întregul regât al Ungariei*, și va fi făcut patriei sale un mare serviciŭ, va fi ferit pe neamul sĕu de multe din supărările ce i-se pregătesc pentru timpul mileniului. Românii o cer acésta, aprobarea Corónei e asigurată: nu mai lipsesce decât o hotărîre bărbătéscă din partea guvernului“.

Sĕ facă d-l baron ceea ce trebue sĕ fiă făcut, pentru ca sĕ înceteze **nemulțămirile legitime** ale Românilor, și-l încredințez eu că *dușmanii sĕi Românĭ* își vor perde tótă trecerea și *nu vor mai îndrăsni sĕ-șĭ ridice capetele*“.

„Nu va fi încă resolvat conflictul dintre Românĭ și Maghiarĭ, căcĭ așa de-odată resolvarea acésta nu se póte face; dér din diua în care R o m â n i i vor fi fost nevoițĭ sĕ-șĭ trimită *representanții în parlamentul ungar*, conflictul va fi perdut caracterul primejdios pe care-l are astădĭ, și fruntașii Românilor nu vor mai fi nevoițĭ sĕ alerge la *Viena* și la *Bucurescĭ*, ci se vor *întêlni totdéuna la* **Budapesta**, și se vor *deprinde a lucra în înțelegere cu fruntașii concetățenilor lor maghiarĭ.*“

Ca sĕ pótă vedé orĭ și cine, ce însemnéză cuvietele de mai sus ale lui Slavicĭ și ca sĕ pótă judeca unde țintesce acest condeiŭ simbriaș, citām aicĭ ceea ce ne scrie „Budapesti Hirlap“ dela 28 Februarie a. c. despre amintita propunere de împăcăciune a lui Slavicĭ. „Budapesti Hirl.“ dice:

„In tot casul este interesant, că d-l *Slavicĭ*, care a fost cel mai zelos anteluptător al direcțiunei representate prin „Tribuna“ cea vechiă, **astădĭ nu mai pretinde autonomia Ardealului, ci se îndestulesce și numai cu o nouă lege electorală.** Este adevĕrat, că și déca Desideriu Banffy li-ar da Românilor o lege electorală, care li-ar placé și atuncĭ Slavicĭ nu ar puté oferi altă garanță pentru faptul, că majoritatea politicianilor românĭ ar primi *statul quo* astfel creat, decât cuvêntul și vada sa proprie. După-ce Desideriu Banffy cunósce fórte bine raporturile dintre Românĭ, scie și aceea, că cuvêntul și vada lui Slavicĭ ii dau *forte puțină garanță*, astfel decĭ nu se va prea grăbi de-a împlini dorința d-lui Slavici, și de-a se departa dela *politica sa urmată până acum față cu naționalitățile*, **despre succesul căreia dau dovadă chiar și certele ivite în sînul comitetului național**“.

Revista politică.

Conferența episcopilor catolicĭ. Alaltă-erĭ s'au întrunit prelații catolicĭ din Ungaria la o conferență, în palatul din Budapesta al Primatelui. Conferența a fost presidată de primatele *Vaszary*, și dintre prelații românĭ au luat parte: Archiepiscopul din Blașiu *Victor Mihalyi* și episcopul din Gherla *Ión Szabo.* Au lipsit dela conferență: episcopul din Oradea mare, *Mihail Pavel* și representantul diecesei *Lugoșului.* La ordinea dilei s'a pus mai întâiu *cestiunea congruei*, dér nu s'a luat nicĭ o hotărîre definitivă, până când ministerul nu va publica conscripțiunea venitelor preoțescĭ. Intre obiectele, asupra căror s'a mai discutat, au fost, ca „cel mai de frunte punct“ și modalitățile, sub carĭ episcopatul catolic sĕ ia parte la *serbările milenare.* Diarele din Budapesta anunță, că, după o discusiune lungă, episcopatul a luat în privința acésta următórele hotărîrĭ: La liturghia festivă din 3 Maiŭ, celebrată în biserica Mathia din Buda, *toți membri episcopatului catolic vor apăre in corpore*, și încă în ornat, în manta fără infulă. Mai departe primatele va fi de față la scóterea și aședarea *Corónei sf. Ștefan*, deóre-ce între altele, coróna e sigilată și cu sigilul primațial, apoi doi dinte episcopĭ, îmbrăcațĭ în mare ornat, vor însoți coróna până la biserica Mathia, unde ea va fi întêmpinată de toțĭ prelații, de asemenea îmbrăcațĭ în mare ornat. In fine conferența hotărì, că, după-ce în anul acesta se va celebra *diua sf. Ștefan* cu o pompă estraordinară, sĕ fiă rugat *Papa* ca sĕ numéscă un representant estraordinar la acéstă serbare, și că *toți* prelații catolicĭ sĕ ia parte la procesiune în ornat complet episcopesc. Conferența se încheià la 2 óre p. m.

Alegerile comunale din Viena. Alaltăerĭ s'au început alegerile membrilor consiliului comunal din Viena. Mai întâi a ales *colegiul al III-lea*, după carĭ vor urma dilele viitóre alegerile colegiilor II și I. La alegerile colegiului III *antisemiții învinseră în tóte cercurile, electorale 19 la numĕr.* Scirile sosite din Viena anunță, că alegerile au decurs în cea mai mare ordine și în liniște. Când președintele anunță, la scrutiniul din cercurile centrale orășenescĭ, că antisemiții au primit majoritate absolută, aceștia erupseră în strigăte de: „*Trăéscă Lueger!*“ „*Jos cu Jidanii!*“ Din incidentul acestei învingerĭ antisemiții arangiară în sala-Dreher o mare *sĕrbare.* Intre mulțĭ alții ținù o vorbire entusiastă și Dr. *Lueger*, dicênd, că învingerea acésta strălucită a antisemiților va face, ca și ministrul-președinte, conte Casimir Badeni, sĕ câștige alte părerĭ, de cum are. Salută apoi poporațiunea creștină a Vienei, și strigà de trei orĭ „Sĕ trăéscă!“ la adresa monarchului. La finea sĕrbărei Lueger mai ținù un toast la adresa femeilor din Viena. Musica începù apoi a cânta *marșul-Lueger*, și acestuia i-se făcură *marĭ ovațiunĭ.* Bustul sĕu fu *încununat cu laurĭ*, și când voi sĕ părăséscă localul la $9^1/_2$ óre, de abia putu străbate printre mulțime, care se îndesuea spre el, pentru de a-i *sĕruta manile.* Lueger fu silit sĕ se urce într'o trăsură, și *însoțit de un comitet de dame*, plecà spre Atzgersdorf.

Viitórele alegerĭ și naționalitățile. Acum când lucrurile merg cât se póte de rĕu pentru br. Banffy, și când se află așa dicênd în préjma nouĕlor alegerĭ de deputațĭ dietalĭ, Ungurii din oposițiă își fac marĭ speranțe, că așa numita „partidă liberală“ (guvernamentală) va puté fi trântită și îmormêntată de vecĭ.

Cu afacerea acésta se ocupă un politic ungur, care se iscălesce „*conservativ*“ și care a scos o broșură, ce vorbesce despre înșghebarea unui *nou partid* în dietă. Partidul acesta s'ar alcătui din tóte elementele, carĭ nu mărturisesc credeul lui Bánffy, și ar avé în fruntea lui pe Szapáry, Apponyi, Zichy și Ugron. E vorba ca în programul acestui partid sĕ se vîre și *cestiunea naționalităților*, cerêndu-se față cu acestea „o politică națională dréptă și pacînică; *concesiunĭ locale față cu Românii ardelenĭ*, pe lângă *observarea strictă a unității politice*“ — a statului ungar. „*Conservativ*“-ul ungur crede, că c'o bună chibzuială și pe lângă pregătirĭ bune, partida acésta ar puté avé în dietă 80 de deputațĭ apponyiștĭ, 70 de szapáryștĭ, 60 din ai partidei poporale (Zichy) și 30 ai „partidei *naționalităților*“.

Ceea ce face lucrul și mai interesant e, că căpeteniile „patrioților“ nemulțumițĭ cu stările de față, ne bagă și pe noi Românii in șirurile acestei partide visate de ei. Iși uită însĕ luminățiile lor, că noi Românii din Transilvania, Bănat și Țera ungurésca formam deja un *partid național român*, care își are programul sĕu, și care în urma violențelor, a nedreptățirilor, a stărilor escepționale, carĭ ni-s'au creat de puternicii dilei, a hotărît sĕ nu ia parte la alegerile dietale, adecă sĕ se pună pe terenul *pasivității*, semn, că *noi Românii suntem nemulțumițĭ cu sistemul de guvernare de adĭ.* De acest partid se țin *toțĭ alegĕtorii românĭ*, carĭ sunt cu mult mai mândri de onórea numelui lor, decât, ca sĕ priméscă și cerșéscă sfarmăturile, ce li-le îmbie cei ce umblă a forma un nou partid unguresc. Pot ei sĕ amăgéscă pe unii și pe alții pĕcătoșĭ și slabi de ânger dintre ai noștri, ca sĕ-și dea votul pentru un strĕin nemului lor, căcĭ ființe nesciutóre și rĕtăcite se află la tóte popórele. Codă de topor nu ne vom face nimĕnui, și nimenĭ nu e îndreptățit a vorbi în numele nostru în dietă, de unde ni-au venit atâtea rele.

Condamnărĭ pentru „Manifest“.

Pe basa ordinului ministerial, prin care se opresce funcționarea comitetului, au fost citațĭ la polițiă

---

sub cerul liber și în liniștea câmpiei. Ei lasă-mĕ frățică, dumneta care-ți trecĭ timpul cetind, trebue sĕ te simțescĭ dornic de o viéță mai omenéscă.

— Șése lunĭ eștĭ cioban și șése lunĭ ce eștĭ?

— Sunt student în drept al facultății din Viena. („Gaz. Țĕr.“)

Fĕt frumos și Iléna Cosânzana.

Dice, că de mult, de mult, pe când âmbla Dumnedeu pe pămênt, trăia într'o țéră depărtată un împĕrat tare bogat, dér pe lângă tótă bogăția lui cea mare — era nefericit. Și de ce credețĭ d-vóstră, că era nefericit? Dóră nu avea ce-i trebuea? orĭ că nu-i era pe plac împĕrătésa? orĭ că dóră copii nu avea și nu scia cui sĕ lase împĕrăția și bunĕtățile?

Ba nu! El avea tot ce-i cere inima: și bogătate bogată și împĕrătésa înțeléptă și frumósă și copii avea doi: un fecior și o fată, dér un nĕcas era care-l rodea la inimă. Era adecă în-aintea curților lui un pĕr mare, dér atât de mare, de om pămêntean nu era, care sĕ vadă de jos până sus la crengile lui. Nicĭ nu scia nime, ce fel de pere face, că jos nu cădea nicĭ când una, ér sus la ele — om pămêntean n'a putut ajunge nicĭ cu vederea măcar.

Fiind lucrul așa, se hotărì împĕratul sĕ taie pĕrul colea într'o tómnă, când tóte perele din țéra lui erau cópte, căcĭ își dise: de are pere, orĭ unde va cădea el cu crengile lui, vor cădé și perele, și voi afla din cineva, unde au cădut și ce fel au fost. Puse decĭ ómenĭ sĕ taie pĕrul. Dér, minunea minunilor! nu aveau ce-i face, că nicĭ sĕcure, nicĭ ferestrău nu prindea în el, ba nicĭ măcar în scórța lui. Atuncĭ împĕratul se supĕrà și mai tare, dér înzădar, el era cu supĕrare și putea muri de dorul perelor, că pĕrul nu le făcea bagsémă, pe sama lui și fiind lucrul așa, atâta se supĕrà bietul împĕrat, de slăbia vĕdênd cu ochii, nu-i ticnea mâncarea, nu beutura, nu-l prindea somnul, și chiar déca ațîpea o lécă, tot numai cu pĕrul și cu perele lui buiguia.

Vĕdênd sfetnicii lui, cum stă lucrul, sĕ adunară și se sfătuiră, ce-i de făcut? Că era pĕcat de mórte sĕ lase ei pe împĕratul sĕ móră cu dile de dorul sĕcretelor de pere, carĭ în urma urmelor, póte că-s nisce corobețe înnecăcióse. de carĭ și dracul fuge. Și din sfatul sfetnicilor eșì hotărîrea așa, că sĕ trimită cărțĭ în tóte părțĭ și revașe în tóte orașele, că cine s'a afla sĕ aducă înălțatului împĕrat douĕ pere din perul cel lung ce-i înaintea curților împĕrătescĭ, acela capĕtă pe fata împĕratului de soție și destre cu ea împĕrăția jumĕtate.

Și sfatul lor plăcù împĕratului și trimise cărțĭ în tóte părțĭ și revașe în tóte orașele, dóră-dóră s'a afla vr'un voinic sĕ se sue 'n pĕr și sĕ aducă împĕratului douĕ pere.

Mulțĭ feciorĭ de crai și de împĕrațĭ și-au cercat norocul, că fata era frumósă și împĕrăția mare, déră care cum vedea pĕrul cât e de înalt, se întorcea cu buzele umflate.

Vestea, vedĭ bine, ca veștile mari, ajunse până la capĕtul împĕrăției, în tóte satele, și acum sciau și ómenii eștĭ de rênd, ce se fierbe pe la curțile împĕratului lor.

P'acele vremi trăia într'un sat un om sĕrac; era numai el cu muierea și cu un fecioraș, care tocmai se apuca holteieș. Și era mândru feciorul, ca pingălit, și fetele din sat nicĭ nu-i diceau altmintrelea, fără *Fĕt-frumos*, și Fĕt-frumos îi dicea tot satul. Și omul acela, tata lui Fĕt-frumos, pe lângă tótă sĕrăcia lui, avea trei biete de oițe, dela ele se îndulcea și dela ele se încăldia.

Odată, pe 'nsĕrate, nimeriră la casa omului doi moșnegĭ streinĭ și se cerură de mas. Și-i lăsà omul și le făcù de cină mămăligă cu brândă dela oițe, și le făcù așternut bun de paie și se hodiniră bine moșnegii. Când fù diminéța ér le făcù omul mămăligă cu brânză și se ospĕtară ei și-i mulțămiră, ér — când sĕ plece — se rugară de om sĕ lase feciorul cu ei sĕ le arete calea prin pădure, sĕ nu se rătăcéscă cumva, că-i pădurea mare și désă. Și le dĕdù omul feciorul, adecă pe Fĕt-frumos, ér când fură în pădure dise un moșneg:

— Voinice, fiind-că tu și tată-t'o și mumă ta sunteți așa ómenĭ de omeniă, étă noi voim a te dărui cu ce ți-a cere inima; spune-ne, déră, ce ai dori tu sĕ ai? Ér el rĕspunse: Așĭ dori sĕ am douĕ pere de

şi condamnaţi pentru publicarea „Manifestului“: d-l *Dr. Raţiu* la 10 ḑile arest şi 100 fl. amendă, părintele G. *Domide* la 7 ḑile arest şi 70 fl. amendă, ér d-l Rubin *Patiţia* din Alba-Iulia la 15 ḑile arest şi 100 fl. amendă.

„Pentru-ce — întrebă „Tribuna“ — bărbaţii, carî au suferit deja cu anii temniţa de stat, sĕ mai sufere acum şi arestul murdar al poliţielor unguresci? — „Pentru-că“, rĕspunde, „aşa vré guvernul milenar, aşa vré Banffy, cel de Slavicî „încredinţatul“ baron...“

SCIRILE ḐILEI.

— 17 (29) Februarie.

Bibliotecile poporale ambulante, despre carî mai pe larg am vorbit în numĕrul de Dumineca trecută al „Gaz. Trans.“, au deşteptat interesul mai multor bărbaţî distinşî, doritorî de rĕspândirea culturei în sînul poporului nostru. Aşa de esemplu preşedintele unei marî societăţî culturale din România a cerut dela noi informaţiunî asupra modului de organisare şi administrare a bibliotecilor ambulante, pe carî respectiva societate are de gând sĕ le introducă şi în comunele rurale din Valea Prahovei. Tot în causa acésta s'a adresat aicî pentru anumite informaţiunî şi un alt bărbat dintre cei mai distinşî ai noştri, care încă are de gând sĕ stărue pentru introducerea bibliotecei între poporul român din părţile ungurene. — Ne bucurăm mult de aceste nobile pornirî pentru cultura şi luminarea poporului, care trebue sĕ formeze cel mai de căpetenia punct de îngrijire al tuturor bărbaţilor iubitorî de înaintare neamului lor.

—o—

In congregaţiunea din Arad, ţinută alaltăerî, după cum anunţă foile din Budapesta, s'a anulat alegerea mai multor membri românî. Faptul acesta, ḑice „P. Ll.“ a dat ansă la o lungă vorbire a membrului Mihail Veliciu, ţinută în limba română. Vorbirea, în care numitul membru îşî esprimă indignarea sa asupra acestei procederî nedrepte, a fost întreruptă în mai multe rêndurî de fişpan. In fine Veliciu ḑise, că déca Românilor nu li-e permis sĕ se plângă pe cale legală, atuncî sĕ nu se mire nimenî, déca Românii o vor face acésta (se vor plânge) pe cale ilegală.

—o—

Un ţĕran român osândit. Se scie, că ţĕranul român Iuon Oprişor-Savu din Ocna Sibiiului a fost osândit din partea tribunalului din Sibiiu la 24 ḑile închisóre pentru delictul preamărirei de fapte puniblie, deóre-ce în 27 Maiu 1894 a mers împreună cu mai mulţî ţĕranî la gara din Ocna şi a făcut ovaţiunî osândiţilor în procesul Memorandului, carî se întorceau dela Cluşiu. Tabla regéscă îl achitase pe Oprişor-Savu, acum însĕ Curia întări sentinţa tribunalului, în urma căreia ţĕranul Ion Oprişor-Savu va avé sĕ stea în închisóre 24 de ḑile.

—o—

Armata ofensată. In 6 Octomvre a. tr. a apărut în fóia umoristică „Uj Budapest“ un articol, în care se tracta despre un pretins atentat asupra monumentului „martirilor“ ungurî dela Arad, pe care l'ar fi sĕvêrşit oficerî dela armata comună. In acel articol se aflau şi următórele două pasagii: „Oficerii au putut ciungărî monumentul, dér nu l'au putut ofensa, căcî *bestii* nu pot ofensa pe sfinţî“ şi „Atentatul oficerilor austriacî asupra monumentului dela Arad este fórte natural din punct de vedere al *vitejiei austriace.* Ei au sciut, că monumentul, cu tóte că represintă persóne sfinte, nu póte lovi îndĕrĕt, şi nu póte alunga pe cei *laşî*“. Pentru aceste două pasagii, procurorul de stat intentă proces de pressă numitului ḑiar şi cu tóte că se dovedi, că nicî un oficer austriac n'a ofensat monumentul dela Arad, ci totul este o „iscoditură a lui „Uj Budapest“ totuşî la pertractarea judecătorésca ţinută alaltăerî în afacerea acésta înaintea tribunalului din Budapesta, acusatul, jurnalistul Geza Schmittely, a fost *achitat* din partea tribunalului. Nu-i lipsă de nicî un comentar! Ni-ar plăcé sĕ auḑim ce ḑic la acésta oficerii dela armata comună?

—o—

La demonstraţiunile din Esseg. Cetitorii noştri îşî vor aduce aminte, că în luna August a. tr. s'au arangiat din partea poporaţiunei nemaghiare din Esseg marî demonstraţiunî contra unei trupe teatrale maghiare, care nicî cu sprijinul poliţiei nu şî-au putut ţiné representaţiile. Din incidentul acesta au fost puşî sub causă, pentru crima agitărei şi pentru delictul conturbărei liniştei publice, nu mai puţin ca 63 persóne, între carî şi 2 dame. Pertractarea judecătorésca contra acusaţilor s'a început Marţia trecută, înaintea tribunalului din Essag, şi duréză şi acum. Marţî şi Miercurî au fost condamnaţî 10 domnî la pedepse în banî până la 100 fl. şi o *domnişóră, Teresia Pletz,* la 20 fl.

—o—

Archiducele Albrecht Salvator a murit alaltăerî în Bozen. El a fost al cincilea fiu al archiducelui Carol Salvator, şi s'a născut la a. 1871. In timpul din urmă el servia ca căpitan în regim. 11 de husarî.

—o—

Contra „panslavismului“. Kulturegylet-ul din Nordul Ungariei a înaintat o rugare către ministrul-preşedinte Banffy, în care acesta este recercat sĕ sprijinéscă acea reuniune, ameninţată de „propaganda naţionalităţilor“. In rugare se spun următórele: „Propaganda antinaţională se cultivă mai ales pe terenul bisericesc, şi popii împreună cu învĕţătorii din Nordul Ungariei agită necontenit contra statului ungar, şi stau în serviciul urei de rassă. Institutele de banî sunt conduse de agitatorî nepatrioticî şi pressa naţionalistă (slovacă) propagă cu mare cutezanţă agitaţiunea printre popor“. In fine Kulturegylet-ul apeléză încă odată la Banffy, implorându-l de sprijin material şi moral.

—o—

Agitările partidei poporale. Ḑiarele maghiare se plâng în timpul din urmă fórte mult asupra agitărilor partidei poporale, care îşî dă tóte puterile pentru de-a câştiga poporaţiunea pe partea sa. Astfel amintitele ḑiare afirmă, că între locuitorii comitatului Vasvar dintre carî cei mai mulţî sunt Croaţî şi Vendi, în continu sĕ împrăştiă scrierî agitatorice contra statului, şi sĕ crede, că aceste „machinaţiunî naţionaliste“ sunt sprijinite de preoţî catolicî, carî stau în serviciul partidei poporale.

—o—

Ajutóre pentru ucenicî. La Comitetul Associaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sodalilor românî din Braşov sunt de împărţit câteva ajutóre pentru elevii de meserii, aflătorî în Braşov. Rugările, însoţite de atestate de sĕrăcia şi contractul cu măestrul, sunt a se adresa, preşedintelui Comitetului, d-lui *N. P. Petrescu*, cel mult până în 3/15 Martie a. c.

—o—

Vinul şi viile din România. Preţurile vinurilor în podgorii sunt tot cele de mai înainte. Cumpărĕrî şi vinderî, cum spune „Timpul“ nu se fac aprópe de loc în Panciu, Nicorescî şi Odobescî, ér la Drăgăşanî fórte puţine. Până acum starea viilor în general este bună, ele nu au suferit de lipsa de zăpadă. Până la începutul lunei Februarie timpul se încălzise atât de mult, că prin Drăgăşanî şi podgoriile din R.-Sărat începuseră chiar lucrările viei. Ele au trebuit însĕ sĕ înceteze în urma scăderei de temperatură. Déca n'au suferit viile de ger, nu se póte ḑice, că recolta viitóre va fi abondentă. Viţa are nevoiă mai cu sémă primă-vara de umeḑélă multă, pe care de obiceiu o ia din zăpadă topită; şi prin urmare în lipsa acesteia, va fi nevoie de ploi.

—o—

Fond bisericesc. Ni-se scrie: „Românii din Purcărenî“ din Comitatul Braşovului, la propunerea părintelui *Toma Giurgiu*, în şedinţa sinodului parochial din 21 Ianuarie au decis *înfiinţarea unui fond*, din care apoi la timpul sĕu sĕ se edifice o *biserică nouă.* Fondul se creéză prin o colectă benevolă, ce circuléză acum printre poporenî, şi prin un arunc anual asupra credincioşilor, ce se va pune în lucrare cu anul 1897. Fondul până astăḑî, într'un timp aşa de scurt, a ajuns la suma de 627 fl. 20 cr. — Ce bine ar fi, déca comunele românescî ar face tóte asemenea şi nu sar lăsa până în momentul din urmă, când ivindu-li-se vre-o trebuinţă, trebue sĕ-şî storcă tóte puterile, ba sĕ mai între şi în datorii, ér la urma urmelor totuşî rĕmân cu tréba neisprăvită!

—o—

Un cambiu pierdut. Suntem rugaţî a anunţa, că un cambiu (poliţă) subscris de Costache Popa, Maria Bechereanu, George Sĕcăreanu şi Maria Popa, ce în séra de 26 Dec. 1895 a fost trimis filialei „Albinei“ din loc prin locuitorul Gires Péter din Zizin, s'a pierdut, fără a fi ajuns la destinaţiă. Aflătorul e rugat a-l depune la administraţia fóiei nóstre.

Enciclopedia Română.

Invitare la prenumeraţiune.

Enciclopediile poporale, aşa numitele „lexicóne de conversaţiune“, au devenit în timpul mai nou aprópe la tóte popórele culte cele mai lăţite şi mai căutate scrierî, carî au contribuit şi contribue pe ḑi ce merge fórte mult la popularisarea sciinţelor şi artelor şi la lăţirea cunoscinţelor folositóre...

....In deosebî pentru noi Românii o enciclopedie poporală se pare a oferi folóse încă cu mult mai marî, decât pentru publicul cetitor al altor popóre, pentru-că între împrejurările nóstre actuale suntem lipsiţî de-o mulţime de instituţiunî şi mijlóce pentru lăţirea cunoscinţelor folositóre, de carî alte neamurî se bucură cu prisos...

....De aceea comitetul Asociaţiunii Transilvane s'a creḑut dator a-se îngriji de-o publicaţiune, care — de-ocamdată în cadru modest şi între condiţiunî, carî sĕ i pótă mijloci intrarea în cercurî cât mai largî — sĕ dee publicului cetitor român o oglindă cât mai fidelă a stărilor poporului nostru în tóte ţĕrile locuite de Românî şi tot-odată sĕ-l ţină în curent cu progresul culturii omenescî.

Ast-fel a decis — în şedinţa sa din 7 Februarie 1895 — a eda o

„Enciclopediă Română“

şi a însărcinat pe membrul şi actualul prim secretarul 'sĕu, Dr. Corneliu *Diaconovich*, cu conducerea acestei lucrărî.

„Enciclopedia Română“ va avea decî sĕ pună la disposiţia inteligenţei române, şi prin acésta întreg publicului nostru, după sistemul aşa numitelor „Lexicóne de conversaţiune“, în articolî popularî şi concişî, arangiaţî după alfabet, informaţiunî cât mai esacte despre trecutul poporului nostru, despre stările şi instituţiunile sale actuale şi tot-odată despre tóte cestiunile de interes general.

La apelul Asociaţiunii Transilvane apróne două sute de învĕţaţî şi literaţî românî, între carî numĕrăm o serie de nume dintre cele mai ilustre, s'au angajat a conlucra la acéstă publicaţiune şi a-i asigura un succes cât mai mulţămitor.

„Enciclopedia Română“ va eşi în două tomurî cu estensiune de circa 120 de cóle de tipar, format 8⁰ mare, şi va apăré în fascicule de câte 6 cóle (100 pagine) în decurs de circa 2 anî, cu numĕróse ilustraţiunî şi harte. Ḑece fascicolî forméză un tom. In cas de lipsă se va da publicaţiunei o estensiune şi mai mare.

Pentru a scuti Asociaţiunea de orî-ce risic material, şi de altă parte a înlesni lăţirea publicaţiunii prin o librăriă acreditată la publicul român, s'a încheiat cu firma W. *Krafft* în Sibiiu un contract, prin care acéstă casă binemeritată pentru literatura nóstră s'a angajat a eda Enciclopedia pe risicul propriu.

---

cele din pĕrul împĕratului, sĕ le dau înălţatului împĕrat.

Atuncî Dumneḑeu — că Dumneḑeu şi cu Sân-Petru erau moşnegii — îi ḑise: „Le vei avé!“ şi-i dĕdù lui Fĕt-frumos o traistă cu merinde şi un toporaş şi-i ḑise: Du-te şi te urcă în pĕr şi-i adă două pere. Şi s'a dus feciorul acasă şi a spus tătâneseu, că uite ce a căpĕtat dela moşnegî şi că se duce la curţile împĕratului sĕ se urce în pĕrul lui cel înalt şi sĕ-i aducă două pere.

Tată-s'o, veḑî bine, ca ómenii cei bĕtrânî şi cuminte, a cercat destul a-l desmênta, că: da lasă-l în hantătar de împĕrat, dóră nu ti-i urca tu în focuitul ĕl de pĕr înalt, de nu alta, sĕ-ţî rupî capul! De-i trebuesc pere, sue-se, décă i harnic; décă nu, bee apă rece sĕ-i trécă dorul de pere! Ér mamă-sa tot plângênd şi dăolindu-se îi ḑicea: Nu mere, puiul mamii, că şi de îi aduce perele, tot nu ţi-a da fata, că dóră împĕraţii se încruscresc cu împĕraţî, nu cu ómenî sĕracî ca noi!

Dér Fĕt-frumos, deşi altcum era băiat aşeḑat şi ascultător, astă-dată n'a voit sĕ asculte, ci şi a luat rĕmas bun dela părinţî şi cu traista de-a umĕr şi cu toporaşul în mână s'a dus păn' la curtea împĕratului. Impĕratul îl lăsà înlăîntru şi-l întrebà, că ce doresce? Er el îi spuse aşa: „M'am gândit, înălţate împĕrate, sĕ-mî cerc norocul, dér de cumva ţi-aşî puté aduce două pere din pĕrul ĕst înalt“. — „Sĕ-ţî ajute Dumneḑeu, dragul meu, că de-mî aducî două pere, îţî dau fata de soţiă şi jumĕtate împĕrăţia zestre“. Aşa grăì împĕratul voios, că în urmă totuşî dóră va gusta din perele pĕrului celui înalt.

Şi se puse Fĕt-frumos şi începù a suì, haidi-hai! şi când îi era fóme, îşî implânta toporaşul în pĕr, se aşeḑa cu un picior pe el şi gusta din merindea, ce i-o dĕduse Dumneḑeu cu Sân-Petru. In ḑiua dintâi se tot urcà până ajunse la curţile sfintei Lunî, acolo dormì şi a doua ḑi merse până la curţile sfintei Marţî, unde ér dormì; în ḑiua a 3-a merse păn' la curţile sfintei Miercurî, în a patra pân' la curţile sfintei Joi, în a cincea pân' la curţile sfintei Vinerî, în a şésa pân' la curţile sfintei Sâmbătă, şi în ḑiua a şeptea ajunse chiar la curţile sfintei Duminecî. Suise dér o sĕptĕmână întrégă şi încă nu vedea vêrful pĕrului cu crengile şi cu frunḑele şi cu perele. Sfânta Duminecă 'i spuse aşa: Amu, fĕtul meu, după ce ţi-a ajutat Dumneḑeu de ai suit pân' aci, unde om pămêntean încă n'a fost, cred, că şi pân' la pere 'i ajunge. Décă-i călcâia holteesce, într'o ḑi ajungî la curţile Ilenei Cosânzenei, de acolo apoi nu-i departe tare vêrful pĕrului.

Când se mija de ḑiuă, în ḑiua a opta Fĕt-frumos plecà la cale şi séra era la curţile cele minunate ale Ilenei Cosânzenei. Mult se minunà el de atâta frumseţe, ce-i vĕḑură ochii, dér mult se mirà şi ea, cum de putù el ajunge păn' acolo. Şi se uitară o minută unul la altul şi gândeai, că de când lumea se cunosc, par' că erau fraţî gemenî atât sĕmĕna de bine unul cu altul. După ce se uitară un scopot bun unul la altul, începù Iléna:

— Dér ce vênturî te pórtă p'aicî, voinice, unde încă om pămêntén n'a călcat?

— Am venit, dragă jupânésă, sĕ duc la împĕratul nostru dóuĕ pere de pe pĕrul acesta.

— Aşa? Atuncî şeḑî şi te odihnesce, şi mâncă şi bea, că eu merg sĕ mĕ rog la Dumneḑeu sĕ-'mî ajute sĕ-ţî pot aduce două; dér până vin eu ca sĕ nu-ţî fie urît, aicî ai cheile dela tóte chiliile, în tóte întră dér în cea din fund nu întra, că n'ai ce vedé.

Şi se duse Iléna Cosânzana, ér Fĕt frumos mâncà şi beu, şi apoi deschise uşe după uşe, vĕḑu chilie după chilie, şi când era lângă uşa chiliei din fund, ce-şî gândì, ce nu-şî gândì, destul că deschise şi uşa aceea. Adecă acolo era murgul Ilenei Cosânzenei şi cum îl vĕḑù, îl întrebà: Dér ce poruncescî, drag domnuţul meu? Ear Fĕt frumos îi rĕspunse: Mi-ar trebuì dóuĕ pere din pĕrul acesta!

— „Sai în spatele mele, dragă domnuţul meu!“

Şi se urcà Fĕt frumos pe calul Ilenei Cosânzenei şi într'o minută fù la crengile pĕrului şi luà două pere, şi calul apoi se coborì cu el către curţile Ileni Cosânzene. Când îl vĕḑù Iléna venind cu calul ei, bătù odată 'n pălmî de mânie şi-i strigà mâniósă: Te-am vĕḑut, când erai la pere,

Inaintând lucrările pregătitóre într'atât, că în cel mai scurt timp se va puté începe tipărirea opului, comitetul Asociaţiunii prin acésta se adreséză publicului cetitor cu presenta învitare la prenumeraţiune şi rógă pe toţĭ doritorii de a-şĭ procura „Enciclopedia Română“, ca pentru orientarea editorului cu privire la numĕrul esemplarelor de tipărit, sĕ binevoiască a se însinua în timp cât mai scurt.

Condiţiunile de prenumĕrare sunt următórele:

Preţul de prenumĕrare, care este a-se solvi anticipativ, face:

	p. Austro-Ungaria	p. România
pentru 2 tomurĭ	fl. 15.—	fr. 40.—
„ 1 tom	„ 8.—	„ 20.—
„ 1 fasciocl	„ 1.—	„ 2.40

Prenumĕrarea obligă la procurarea opului întreg.

Comandele sunt a se adresa deadreptul, orĭ prin despărţĕmintele Asociaţiunii, la adresa: *W. Krafft* în Sibiu (Nagy-Szeben).

In *România* comandele se fac la librăria *Carol Muller*, (Bucurescĭ, calea Victoriei) care se va îngriji şi de espediţiunea opului pentru întreg regatul român.

Din şedinţa comitetului Asociaţiunii transilvane pentru literatura română şi cultura poporului român, ţinută în Sibiu la 23 Novembre 1895.

Dr. Il. Puşcariu, preşedinte. *Dr. V. Bologa*, secretar II.

Abonaţii, carĭ solvesc preţul în rate, au sĕ numere preţul tomului, respective fascicolului următor cel mult în 30 de ḑile după ce a apĕrut şi au primit tomul respective fascicolului premergĕtor.

Corul român din Chinez.

Corul vocal rom. din Chinez (Knéz), a aranjat în decursul carnevalului espirat şése concerte; anume în: Chinez, Hodonĭ, Pĕsac, Bărăteaz, St. Andraş şi în Becĭcherecul mic. —

Cu ocasiunea acestor concerte au încurs ca suprasolvirĭ de la următorii P. T. Domnĭ: Al. Creciunescu paroch rom. gr. or. 2 fl. 20 cr. Koszka S. not. com. 2 fl. 50 cr. M. Nikolits teolog de Belgrad 50 cr. G. Dirina comerc. 30 cr. Ioan Sfileticĭ cand. de not. 20 cr. Bingert. J. maghistru post. 20 cr. Bakits M. învĕţ. sêrb 20 cr. Gimpel P. comerc. 20 cr. Jiva Ungurianu 20 cr. Dama I. cu 20 cr. Vlada Gain ospĕtar 20 cr. Ilie Petcu 20 cr. Ecat. Crişan 20 cr. Iag. Mircea 20 cr. şi George Chepeţan 20 toţĭ din Chinez şi Iuliu Secheşan not. com. în Bărăteaz 75 cr.

Corul concertante a avut cu ocasiunea acestor concerte o primire mai mult ca frăţéscă din partea poporaţiunei din comunele amintite. — Onorata inteligenţă fără deosebire de naţionalitate a sprijinit atât moralicesce cât şi materialicesce acest ciclu de concerte. — Onoratele comitete aranj. nu au întrelăsat nimic de dorit în aranjare, astfel cele şése sărĭ au lăsat concertanţilor tot atâtea suvenirĭ dulcĭ. — In deosebĭ comitetele aranjatóre din Psac şi Becicherecul mic au escelat peste aşteptare.

Decĭ: Corul voc. rom. din Chinez (Knéz) vine şi pe acésta cale a esprima sincera sa mulţămită poporaţiunei şi On. inteligenţe şi On. comitete aranj. precum şi P. T. Domnĭ suprasolvenţĭ.

Cu durere vin membrii activĭ ai corului a-şĭ lua ultimul adio de la cei ce au sprijinit corul cu atâta căldură, anunţând că: prin reuatatea a câte-va persóne de aicĭ, corul a încetat a mai esista.

Chinez (Knéz) la 25/2 1896 st. n.

In numele corului
Traian Bratescu,
învĕţ. şi dirig. de cor.

Convocare.

In sensul art. XIV din statute se convócă prin acésta *adunarea generală a Associaţiunei pentru spriginirea învĕţăceilor şi sod. rom. din Braşov*, pe Dumineca, *3/15 Martie*, órele 2 după amédĭ, în sala de desemn a gimnasiului român.

Agendele vor fi: 1) Raportul Comitetuluĭ despre lucrările sale în decursul an. 1895; 2) Raportul cassarului; 3) Alegerea unei Comisiunĭ pentru înscrierea de membri; 4) Raportul Comisiunei despre censurarea socotelilor şi asupra Raportului Comitetului; 5) Propunerĭ eventuale; 6) Alegerea Comisiunei pentru censurarea socotelilor an. 1896.

Din şedinţa Comitetului ţinută la 16 (28) Faur 1896.

N. P. Petrescu, preş. *Arseniu Vlaicu*, secretar.

HIGIENA.

Câte-va cuvinte despre Icterie sĕu Gălbenare.

„Nimica nu se pierde mai lesne,
„de cât sănĕtatea, şi cu tóte astea
„ea este avuţia cea mai rĕu păs-
„trată“.

II

Prin metoda medicală gălbenarea se póte vindeca luându-se medicamente tonice, adecă împuternicitóre, ca fier sub diferite forme, cum: fier redus prin hydrogen, lactat de fier, etc., însĕ cel mai bun fier şi cel mai eftin este *fierul dialisat.* Din acest fier, în formă de picăturĭ, se iau câte 10—15 picăturĭ în timpul fiă-cărei mese în puţin vin.

Bolnavul va bea ape feruginóse, adecă carĭ conţin fier. Apa feruginósă se póte prepara şi în casă în modul următor: se ia o sticlă de un litru, se pune în sticlă cam o mână de cuie micĭ de fier, (nu de sîrmă), pe urmă se tórnă apă până se ample sticla, se astupă cu un dop cam slab, ca sĕ pótă pĕtrunde aerul în sticlă, ca ast-fel sĕ pótă rugini cuiele; îndată ce cuiele de fier se ruginesc, rugina se amestecă cu apă şi ast-fel avem apa feruginósă.

Când voim sĕ bem apă, trebue bine bătută sticla, ca ast-fel sĕ se amestece rugina, şi turnăm într'un păhar, ér în sticlă turnăm un alt pahar cu apă rece în locul celui ce am luat şi ast-fel avem în tot-déuna apă feruginósă. Omenii marĭ vor bea două pahare de apă pe ḑi, câte unul la fiă-care masă, în care sĕ póte pune şi puţin vin, ér copiii vor lua pe jumĕtate.

In timpul mesei bolnavul sĕ bea *vin de quinquină* câte un păhăruţ înainte sĕu după mâncare. Acest vin fiind mai scump la farmaciă, se póte prepara în casă mult mai economic, în modul următor: Sĕ se ia dela farmaciă 60 grame de cójă de quinquină galbenă, 20 grame de rheum (revent), se piséză bine şi se pune într'o cantitate de 100 grame de spirt bun sĕu cogniac, apoi se ţine 48 óre la lumină şi căldură într'o sticlă bine astupată, după aceea se tórnă în sticlă cam un litru şi 250 grame (1250 grame) de vin negru sĕu roşu vechiu şi bun, se astupă bine sticla, se lasă sĕ stea trei ḑile la lumină şi căldură, pe urmă se strecóră bine în altă sticlă, se astupă bine şi se ia câte-un păhăruţ tot-déuna înainte sĕu după mâncare.

Asemenea va lua în timp de 15 sĕu 20 ḑile următorul medicament, pe care póte sĕ-l prepare orĭ-cine şi în casă de va voi; şi anume: Sĕ se ia dela farmaciă pilitură de fier 100 grame; cójă de portocale şi cójă de scorţişóră din fiă-care câte 15 grame; pelin (absint) 30 grame; în urmă tóte acestea sĕ se pună în două litre şi jumĕtate (2500 grame) de vin bun alb, sĕ se lase sĕ stea la căldură şi lumină cincĭ ḑile, în urmă sĕ se strecóre, din care se va lua câte un păhăruţ mic de două şi de trei orĭ pe ḑi.

Asemenea va lua în timp de 5 până la 10 ḑile următorul medicament, care asemenea îl póte prepara în casă orĭ-cine va voi: Sĕ se ia dela farmaciă 6 grame de revent (rubarba sĕu rheum), sĕ se piseze bine, sĕ se pună tóte acestea într'un vas sĕ fiérbă cu 300 grame de apă; după ce se fierbe două óre, se strecóră şi din asta se va lua jumĕtate diminéţa şi jumĕtate séra, ast-fel că în fiă-care ḑi se prepară alt medicament próspĕt.

Se mai póte lua cu mare folos *praf de agave americana*, acest praf se va lua de două orĭ pe ḑi cât se póte lua cu vêrful cuţitului în puţin vin sĕu apă. Asemenea este folositor a se lua în fiă-care ḑi de trei, sĕu patru-orĭ câte-o céşcă cu ceaiŭ de pelin sĕu praf de pelin câte-un gram în o céşcă cu apă caldă. Se va înghiţi în fiă-care ḑi câte 6—8 bóbe de ienupere (juniperus), în timpul mesei, adecă 4 bóbe la prânḑ şi 4 bóbe séra la cină, în cas când nu se póte găsi ienupere, se pot lua bóbe de piper negru.

Este fórte folositor, ca bolnavul sĕ bea în fiă-care diminéţă şi séră câte-o céşcă de lapte dulce cu zăhar, în care se va pune o lingură de praf de cărbune.

In tot casul însĕ se vor lua dela farmaciă următórele pilule (hapurĭ), şi anume: Praf de revent (rubarba sĕu rheum), praf de curcuma, flóre de puciósă din fiă-care câte 8 grame. Flóre de amoniac; praf de aloes socotrina (sabur) din fiă-care câte trei grame, sĕ se amestece bine, din care se vor face 120 pilule, şi se vor lua trei pilule diminéţa pe nemâncate şi în urmă nu va mai mânca până la prânḑ nimica, şi séra ér va lua trei pilule cu două óre înainte de cină; şi ast-fel va urma până se vor termina.

Décă bolnavul a urmat cu stricteţă regulele higienice şi aceste medicamente, de bună sémă că se va face bine. Este ér de observat, că regulele higienice trebuesc bine păstrate în cursul acestei bóle, căcĭ orĭ cât ar fi de bune medicamentele, fără paza regulelor higienice nu folosesc nimic.

Prof. Dr. Elefterescu.

ECONOMIA.

Crescerea vitelor.

La noi sunt cunoscute trei soiurĭ mai însemnate de vite: 1) vitele dela şes cu trupul şi córnele mai lungĭ şi gróse, de carĭ se ţin şi vitele dela munte (mocănescĭ) cu trupul şi córnele mai scurte; acestea formézǎ soiul aborigeu sĕu primitiv de vite; 2) vitele cu pĕrul roşu-pistriţ, soiul frontasius, de Bern-Siementhal şi Pincgau, şi 3) vitele de munte cu pĕrul sur sĕu brun, soiul brachyceros.

---

dér nu ţi-am putut face nimic, că erai pe calul meu cel fermecat. Dér fiind-că nu m'ai ascultat şi ai întrat la cal peste voia mea, nu mai voiŭ sĕ te vĕd! Şi ḑicĕnd aşa, îl aruncă într'o bobotă, în jos, dér fiindu-i drag îi părù rĕu sĕ se prăpădéscă; decĭ lăsà, ca calul ei sĕ fiă tot sub el până va ajunge pe pămênt. Acolo calul a perit de sub el ca o nălucă, ér el duse perele înlăuntru la împĕratul. Şi le luà împĕratul şi gustà din ele şi-i plăcură fórte, că erau ca pómele raiului de bune. Şi-l îmbià împĕratul cu fata şi cu jumĕtate împĕrăţia. Dér el mulţămì frumos de cinste şi de omeniă, dér nu primì nimic; nu-i eşiau din minte mândreniile ce vĕḑuse la Iléna Cosânzana şi faţa ei cea frumósă, — că frumósă era şi fata împĕratului, nu-i vorbă, dér la Iléna Cosânzana nicĭ slujnică nu-i putea fi.

Se luà decĭ îngândurat şi se duse duse multă lume împĕrăţiă, până ajunse la isvorul de unde ese aurul din pămênt cum ese pe la noi apa. Şi se minunà mult şi se tot uita, cum isvoresce de se face din el părĕu şi părĕul acela de aur curge cât curge şi se pierde apoi de nu 'i mai vede nicĭ urma. Stând aşa, îşĭ vîrì degetul cel mic în isvor şi îndată 'i se făcù inel de aur pe deget. Bucuria lui! Şi se tot jucà cu mâna în isvor, ba se spălà şi pe faţă şi pe cap şi tot se întrauri, de strălucea ca sfântul sóre.

Când se juca el acolo în isvorul cel de aur, chiar trecea Iléna Cosânzana cu calul prin vĕḑduf şi vĕḑêndu-l atât de frumos, îi veni în minte dragostea cea veche şi trimise calul la el jos sĕ-l ducă la curţile ei. Bucuria lui când mai vĕḑù calul iubitei Ilene! Dér şi bucuria ei când îl mai vĕḑù odată, că era chiar mirésă, cât p'aicĭ sĕ se mărite după feciorul vêntului, care nu-i era aşa drag ca Fĕt frumos, dér o lovise dorul măritişului, şi peţitorii nu 'i se îmbuldeau, cât era de frumósă, că se ţinea tare sus. Decĭ se nĕcăjì, de ce n'a dat ea undeva de Fĕt-frumos mai curênd, până nu da 'n petece cu feciorul vêntului, şi era tare îngândurată, ce sĕ facă. S'ar cununa cu feciorul vêntului. — Fĕt-frumos e mai frumos; s'ar cununa cu Fĕt-frumos, dér ce va ḑice lumea, c'a făcut pe feciorul vêntului de-a bătut calea mânzului.

Decĭ se duse până la un vrăjitor vestit, ce şedea pe muntele de glaje, şi-l întrebà: Jupâne, ce mĕ înveţĭ sĕ fac, că am avut o cheie şi mi-se prăpădise; eu îmĭ făcui alta, dér chiar când fù gata, aflai şi pe cea pierdută, ţiné-voi cea nouă, orĭ sĕ ţin cea veche!

Er vrăjitorul numai decât pricepù ce cale-i pe vale şi-i rĕspunse: Cheia cea veche o scĭĭ ce plătesce, pe cea nouă nu o cunoscĭ, decĭ ţine dumniata cheia cea veche.

Aşa şi făcù, că se cununà cu Fĕt-frumos, ér feciorul vêntului, când vĕḑù una ca asta, crepà în şepte de mânie şi de ruşine, că s'a împlinit cu el ḑisa cântecului

Ia-io dracul lume rea,
Eu iubesc, altul o ia!

De atuncĭ suflă vêntul din şépte părţĭ.

Acum Fĕt-frumos trăia ḑile dalbe cu Iléna Cosânzana la curţile ei, de unde se vedea peste tótă lumea. Intr'o ḑi el sta la sóre afară răḑimat de un părete şi privia peste lume. Atunĭ zăresce pe tată-sĕu şi pe mamă-sa trecând pe dinaintea casei şi-l lovì o jele şi un dor de ei. Decĭ ḑise către Iléna: Tu, nevastă hĕi, aşa m'a ajuns un dor de lume şi de părinţii mei, cât stau sĕ nebunesc, n'ai fi tu învoită sĕ mergem noi şi sĕ ne aşeḑăm acolo, unde sunt şi părinţii mei în satul meu, între ómenĭ, sĕ nu mai stăm aci singurĭ ca cucul! Er Iléna i-a rĕspuns aşa: Dragul meu bărbat, cu tine m'am cununat după lege, cu tine trebue sĕ trăesc în bine şi în rĕu şi sĕ merg cu tine batăr şi păn' la capĕtul lumii; décă credĭ tu, că aşa ar fi bine, ca noi sĕ mergem, étă vom merge, că tu scĭĭ mai bine, că tu eştĭ cap de bărbat, nu eu.

— Şi s'a bucurat fórte tare Fĕt-frumos, când a vĕḑut, că muerea lui nu-i strică voia şi s'a gătat de cale.

După ce fură gata, luà Iléna o vergea de alun fermecată şi lovì cu ea cele patru cornurĭ ale curţilor ei şi acele numai decât se făcură două mere de aur şi le băgà în sîn. Apoi se urcară amêndoi pe calul ei cel năsdrăvan şi cât ai bate în pălmĭ fură pe pămênt la casa părinţilor lui Fĕt-frumos. Dómne cât se bucurară bieţii moşnegĭ, când îşĭ vĕḑură feciorul şi nora! Plângeau de bucuriă ca doi copii. Apoi se încinse un ospĕţ, care ţinù trei ḑile şi trei nopţĭ, la care ospĕţ a fost chiămat tot satul şi toţĭ se bucurară, că Fĕt-frumos ér e între ei.

Şi Iléna Cosânzana se afla bine între ómenĭ pe pămênt şi nu se mai dorea în

Crescerea vitelor la noi merge mână în mână cu plugăritul dela care şi atârnă în cele mai multe locurĭ, aşa că dela numĕrul şi soiul vitelor unui plugar se póte socoti şi mulţimea şi soiul pămêntului, ce-l are la câmp. Ast-fel vedem, că plugarii harnicĭ cu pămênturĭ multe şi bune la câmp, pe lângă vitele de lucru, mai cresc şi alte vite tinere pentru vêndare.

Puţinĭ economĭ sunt pe la noi, carĭ sĕ se ocupe în adins séu numai cu crescerea vitelor, séu numai cu economia câmpului, după cum se întêmplă în alte ţĕrĭ, şi acésta din causa împrejurărilor nóstre economice, carĭ pe cele mai multe locurĭ sunt de aşa, că una fără de alta numai cu greu ar puté esista.

In alte ţĕrĭ însĕ se află destui economĭ, dintre carĭ unii, de pildă, cresc numai juncĭ, alţii numai junincĭ, ér alţii numai mânzĭ tinerĭ; ér avênd câmpul comasat, nu cultivă alte bucate pe el, decât trifoiŭ, luţernă, măzăriche séu napĭ, cu carĭ sĕ pótă nutri vitele tinere. La noi, după cum am ḑis, nu s'au prea făcut până acum asemenea încercărĭ, parte din causa împregiurărilor economice, parte pentru-că acelea sunt prea costisitóre pentru cei mai mulţĭ din economii noştri.

In timpul din urmă s'a început pe unele locurĭ a se întroduce atât din partea stăpânirei, cât şi a unor plugarĭ mai harnicĭ, în locul soiului alb de vite, soiul frontasius, de Bern-Sienenthal şi Pincgau, dér cu puţine resultate.

Ministrul de agricultură a pus în vêndare din ciurḑile statului, prin comitetele economice comitatense, nu numai taurĭ din soiul frontasius, ci chiar şi vacĭ şi junincĭ tinere, preţul cărora s'a incassat apoi în câte două-trei rate prin numitele comitete economice.

Am avut ocasiune sĕ vĕd la câte-va comune ast-fel de taurĭ, carĭ mergênd pe timpul verei alăturea cu vacile fĕtate în ciurdă, într'atât erau de slabĭ şi amărîţĭ, încât după spusa văcarului se puteau numĕra pe degete vacile sărite de ei. — „Aceştia nu-s pentru câmpurile nóstre“, îmĭ ḑicea un văcar, pe care l'am întrebat, „ci pentru alte câmpurĭ mai bogate în păşunat“.

Noroc, că comunele acelea, prevĕḑênd urmările, au mai ţinut şi câte-un tăurenciu din soiul alb, care sărea vacile, căcĭ alt-cum puţine vacĭ ar fi eşit primăvara fĕtate. Cunosc chiar casurĭ, în carĭ după ce comuna a plătit taurul cu câte-va sute de florinĭ, la un an — doi, taurul s'a prăpădit, aşa că a trebuit sĕ-şĭ procureze altul. Din causa acésta, precum şi din altele, se ḑice, că şi stăpânirea a oprit de-ocamdată vinderea vitelor sale pe séma comunelor.

Mai dĕunăḑĭ am întêlnit şi pe un amic, care asemenea cumpĕrase dela stăpânire două junincĭ, „ca sĕ prăséscă un soiŭ mai bun de vite“, după cum ḑicea el. — „Ei bine amice“, l'am întrebat, „cum le merge junincilor tale?“ — „Una mi-s'a prăpădit la păşunatul de peste vară, ér cealaltă nu sciu ḑĕu mai auḑi-va cucul“, îmĭ rĕspunse el mâhnit, „căcĭ se tot cufuresce şi slăbesce din ḑi în ḑi, pe semne nu-i priesce nutreţul de pe la noi“.

După ce mi-a descris cu de-amĕnuntul starea celei dintâiŭ înainte de a se prăpădi, precum şi a acesteia, pe care o iernéză, i-am recomandat unele mìjlóce de întărire, apoi am adaus cam în glumă, „că învĕţătura e pe banĭ“, după cum se scie, şi acésta se adeveresce de cele mai multe-orĭ şi în economiă, căcĭ şi aci trebue sĕ plătim cu banĭ scumpĭ nesciinţa nóstră, când ne apucăm sĕ crescem nisce vite, fără ca sĕ le cunóscem obiceiul şi însuşirile lor cum se cade.

După cum am ḑis şi la început, economii, carĭ se ocupă în adins cu crescerea vitelor tinere, au tóte întocmirile de lipsă atât pentru vară, cât şi pentru iérnă; pentru vară au păşunat deosebit şi îmbelşugat, pe lângă care se mai nutresc şi din mână, cum se ḑice cu trifoiŭ, luţernă şi foi de napĭ, ér pentru iernat au grajdurĭ anume întocmite, destul de largĭ, curate şi luminóse, aşa încât vitele tinere nu se légă, ci pot umbla tot-déuna în dragă voia lor în sus şi în jos prin ele.

In asemenea grajdurĭ de-o parte se află întocmită ieslea pentru nutreţ, ce are sĕ se dea mĕsurat numai cât pot mânca vitele odată la o mâncare; de altă parte se află nisce trocĭ mai marĭ, în carĭ se pune nutreţul mai mĕrunt, precum e ovĕsul şi napii, carĭ asemenea se dau cumpănite, ér de altă parte se află trocile pentru adăpat, în carĭ se conduce apa de-afară pe nisce ţevĭ de metal, şi după adăpat apa rĕmasă se póte érăşĭ slobodi pe nisce găurĭ, conducêndu-o afară din grajd.

Apa se conduce în grajdurĭ mai cu sémă pentru aceea, ca sĕ nu lunece vitele tinere pe timpul iernii, când se slobod la apă, deórece ele sunt tare rĕsfăţate şi ast-fel prin săriturĭ, alergărĭ séu lunecărĭ pe ghiaţă s'ar puté uşor vătăma, scrinti séu chiar frânge vre-un picior.

Atât nutritul, cât şi curăţitul vitelor tinere trebue sĕ se facă la timp anumit, ér pentru a puté face mişcările de lipsă peste ḑi, precum şi pentru a rĕsufla aer curat, sĕ lase, când aerul e mai domol şi mai dulce, într'un loc anume făcut şi închis, unde apoi se pot mişca şi alerga în dragă voia lor.

Ast-fel se face crescerea vitelor tinere în economiile mai marĭ, carĭ pe lângă alte ramurĭ economice îşĭ mai aleg şi acéstă ocupaţiune frumósă, care apoi se înţelege, că se şi plătesce mai bine, de cum se face ea în economiile mai micĭ.

Décă însĕ în decursul verei, vitele sunt silite a âmbla la păşunat pe ogóră, délurĭ, cóste şi prin pădurĭ, pe unde abia îşĭ pot stêmpĕra fómea, décă nutreţurile de peste iérnă sunt rele, aşa că vitele abia se scot primăvara cu pielea pe ele; décă grajdurile, în carĭ le ţinem sunt ca nisce temniţe de întunecóse, fără nicĭ o feréstră de sticlă, nepodite, scunde şi pline de gunoiŭ, aşa că vitele zac cu ḑilele şi sĕptĕmânile înglodate în el: sĕ nu ne mirăm, că economia de vite merge rĕu şi că vitele nu au preţ.

La noi chiar şi vitele mai tinere, carĭ după cum am vĕḑut mai sus, ar trebui lăsate slobode prin grajd, cele marĭ aşa ca sĕ nu se pótă mişca, decât dóră sĕ mănânce şi sĕ se culce. Sub ast-fel de împrejurărĭ veḑĭ bine, din an în an se cresc tot mai puţine vite frumóse. Icĭ colo, décă mai veḑĭ câte-un econom crescênd vite tinere şi frumóse, unii ca aceştia apoi îşĭ şi fac parale frumóse şi înaintéză vĕḑênd cu ochii.

Aşa-déră nu atât soiul vitei, ci mai mult împrejurările economice hotăresc rentabilitatea economiei de vite.

I. Georgescu.

Glume.

Un léc pentru femeile cu gura mare. In afurisita asta de lume sĕ întêmplă de multe-orĭ, că unele femei âmblă bătute din chiar senin de bărbaţii lor, şi nu sciu ce sĕ facă, decât că plâng şi rabdă, că altă putere nu au. Dér este totuşĭ un léc, care de l'ar sci femeile, ar scăpa de multe bătăi. Şi lécul e tare eftin. Sĕ se pună nevasta, care are bărbat nărăvos, şi sĕ-şĭ cumpere un urcior nou şi în fiă-care diminéţă sĕ-l âmple cu apă próspĕtă şi sĕ-l pună de-a îndĕmână, ca tot plin sĕ stea. Când va vedé, că-i vine bărbatul beat acasă, orĭ mănios, şi începe a se certa cu ea, sĕ se repédă numai decât la urcior şi sĕ-şĭ âmple gura de apă şi sĕ-o ţină tot în gură până va trece mănia bărbatului. Cu acest leac desarmezĭ de cele mai multe-orĭ şi pe bărbatul cel mai nĕrăvos. *(Din popor).*

*

Poetul. — A.: „Ce facĭ acolo?“

— B.: „Scriu un cântec de tómnă“.

— A.: „Dér ce vorbescĭ frate, acum nu e tómnă“.

— B.: „Nu. dér pe când voiŭ găta cu poesia, atuncĭ va fi tómnă“.

POVEŢE.

Tinctura de iod. Étă un léc, de care se folosesc mulţĭ ómenĭ în multe ţinuturĭ. De câte orĭ nu se pot afla băieţii văpsiţĭ în câte-o parte a corpului, pentru ca sĕ le aline vre-o durere orĭ vr'un junghiŭ? Tinctura (picăturile) de iod e nevătămătóre, când e bine păstrată, adecă când sticla e bine astupată; din contră décă sticla nu e astupată, tinctura vine în atingere cu aerul şi prin aceea devine periculósă şi produce o usturime nesuferită pe piele, mai ales la copii, la carĭ pielea e fină. E bine ca sticla cu tinctura sĕ fiă bine astupată cu un dop de sticlă şi sĕ se ţină la lumină, pentru-că s'a constatat, că la lumină se póte ţiné mai lung timp decât la întunerec. Pentru a putea cunósce, décă medicamentul este vechiŭ, orĭ próspĕt, se scutură sticla, şi décă face spumă, e semn că tinctura e vechiă. Este de însemnat, că vaporii de iod, carĭ ies din tinctură, când se încălḑesce la foc, séu când se ţine tinctura în mână, sunt un mijloc fórte bun *contra guturaiului.*

*

Sticlele, păharele, se curăţă mai bine, décă se spală mai întâiŭ în apă caldă şi apoi se clătesc în apă rece.

*

Blana albă se curăţă mai bine cu făină de sĕcară orĭ de grâu, apoi se scutură bine de făină şi se piaptănă. Décă blana nu sclipesce, atuncĭ e bine sĕ se pună pe o periă puţin uleu şi cu acesta sĕ se ungă.

*

Bonbónele. Trăim într'un timp, când se mănâncă fórte multe bonbóne. In care familiă nu se va afla câte un pachet de bonbóne spre plăcerea şi bucuria copiilor? Precum tóte lucrurile pregătite cu óre care măestrie îşĭ au avantagiele şi desavantagiele lor, tocmai aşa şi bon-

măestrele ei, şi Fĕt-frumos încă era voios, că-i cu părinţii la un loc. Dér bine a ḑis cine a ḑis:

Aşa a lăsat Dumneḑeu
După bine s'aştéptă rĕu!

Că aşa s'a întâmplat, şi cu Fĕt-frumos, şi uite cum fù povestea:

Ḑice că Iléna Cosânzana, îndată ce a ajuns pe pămênt, a spus la socrii şi la bărbat aşa: Băgaţĭ de sémă sĕ nu adorm vre-odată până ce rĕsare sórele, că de mĕ află razele sórelui adormită, nu mĕ mai aveţĭ, că mĕ duce sórele pe razele lui; câtă vreme sunt tréză, nu are putere asupra mea, dér de mĕ află dormind, sunt supusă lui. De aceea eu nu mĕ culc nicĭ-odată până nu sfinţesce el şi mĕ scol până nu apucă el a rĕsări.

Aşa a şi fost. Ea se culca după sfinţita sórelui şi se scula până a nu rĕsări sorele, ér de se întêmpla, că ea nu era tréză pe când vrea sórele sĕ rĕsară, Fĕt-frumos o trezia sărutându-o şi drăgostindu-o şi o făcea sĕ se scóle.

Dér odată era Fĕt-frumos la vênat şi a rĕtăcit prin pădure câte-va ḑile şi câte-va nopţĭ, ér când venì acasă Iléna nu mai era la părinţii lui, ér părinţii plângeau şi se dăoleau, ca după mort. — Dér de ce plângeţĭ? Unde-i Iléna? întrebà el întrând în casă. Ér ei i-au spus aşa: Ni-a fost milă sĕ o deşteptăm adĭ diminéţă, că aşa de bine dormia, dér când au ajuns radele sórelui pe ea, numai am vĕḑut, că nu i, ér din aşternutul ei se ridică o albină şi sburà pe uşă afară, ḑicênd cu glas de om: — Nu m'aţĭ ascultat sócră şi socrule, şi étă m'aţĭ pierdut. Spune-ţĭ bărbatului meu, că de vré sĕ mĕ mai védă, sĕ se pue pe un mânz de trei anĭ, care va fi ca pana corbului de negru, dér sĕ n'aibă nicĭ o pată cât de mică pe el, şi sĕ mĕ caute la muntele Goloreului, la fântâna rece, unde Gurzĕu jócă, şi din firul ierbei fir de mărgăritar cresce; acolo sĕ mĕ caute, că acolo mĕ duc razele aceste de sóre.

Când audì Fĕt-frumos de una ca asta, sta sĕ-l lovéscă guta de nĕcaz, dér ér se întărì în fire şi ḑise: Dómne ajută!

Apoi îşĭ căută un mânz de trei anĭ ca péna corbului de negru şi se suì pe el şi hi la drum! Şi s'a dus, şi s'a dus, numai el şi Dumneḑeu sfântul scie cât s'o fi dus, destul că odată ajunge la o fântână cu bârnele de aur. Aşa fântână nu mai vĕḑuse. Şi se uità în fântână, adecă îşĭ vĕḑu faţa ca de moşnég pĕrul, musteţile şi barba-i erau albe ca omĕtul, şi calul lui încă era alb, de nime n'ar fi ḑis că acela a fost când-va negru. Şi se spăimântà Fĕt-frumos, când se vĕḑù aşa de îmbĕtrânit şi el şi calul lui, si se gândì: óre unde am ajuns acum, sĕ fie fântâna asta cu bĕrne de aur? Adecă se uità împrejur şi vĕḑù firicele de érbă şi'n vîrful lor crescute fire de mărgăritare. Şi se uità şi în sus şi vĕḑù un munte mare — mare până 'n cer! — Dă Dómne sĕ fie acela muntele Goloreului, îşĭ gândì Fĕt-frumos.

Atuncĭ vĕḑù venind spre fântână o fată frumósă cu un păhar de aur în mână. După ce ajunse fata la fântână şi scóse apă în pahar, Fĕt-frumos o întrebà, cui duce apă? Ér ea-i spuse, că la Iléna Cosânzana, că-i slujnică acolo. — Mulţam Dómne, ḑise Fĕt-frumos. Apoi cerù o lécă de apă din păhar. Şi fata i-a dat păharul sĕ bea apă, ér el a beut, şi după ce a beut a pus în fundul păharului înelul cel de aur, ce-l avea de credinţă dela Iléna Cosânzana.

După ce ajunse fata acasă, dete Ilenei apă sĕ bea din păhar, ér ea îl beuse până 'n fund. Adecă în fundul păharului află inelul ei cel de credinţă şi se mirà mult, cum ajunge el acolo, când ea scia, că a rĕmas la bărbatul ei. Apoi întrebà pe fată: De unde vine inelul acesta în păhar? Ér fata-i spuse, că nu scie, de nu cumva l'a pus un moşnég, ce e la fântână, şi care i-a cerut apă.

— Du-te şi-l chiamă încóce, ḑise Iléna voiósă, că şi-a vedé ér bărbatul.

Şi s'a dus fata şi l'a chemat în sus, ér el n'a aşteptat sĕ-l cheme de două orĭ, ci s'a dus şi au făcut un ospĕţ mare de bucuriă, că se mai vĕd, şi s'a cununat a doua óră, şi la întinerit Iléna Cosânzana şi de atuncĭ trăesc nedespărţiţĭ şi neîmbĕtrâniţĭ; dér pe lume, printre ómenii pĕcătoşĭ nu se mai ivesc, ci trăesc acolo sus în muntele Goloreului, la fântâna rece, unde Gurzĕu jócă şi din fir de érbă fir de mărgăritar cresce. Cine nu mĕ crede — ducă-se acolo sĕ i védă!

(Din Sălagiu)

I. P. Reteganul.

bónele. Fóia „*Journal de la Santé*“ scrie unele informații igienice despre bonbóne. Bonbónele albe sunt cele mai puțin stricăciόse, fiind-că cea mai mare parte a lor constă din glicoză (zahăr). Cele colorate însě, sunt nesănětόse, din causă, că sunt pregătite cu diferite colorĭ, și mai cu sémă sunt de colόre roșiă, și acésta colόre conține plumb, bisulfur de mercur și bisulfur de arsenic. Bonbónele verḑĭ sunt preparate cu colórea scόsă din arsenia de cupru (aramă); cele galbine cu iodur de plumb; cele albastre sunt preparate din albastru de Prusia. S'ar puté ḑice, că aceste substanțe sunt în fόrte mică cantitate, ca sě pótă produce vr'un rěu. Cine crede însě se înșală. Copiiĭ se pot otrăvi fόrte ușor cu cantitățĭ fόrte micĭ, afară de acésta copiiĭ, carĭ mănâncă bonbóne multe, pot căpěta durerĭ de tot marĭ. De aceea e bine, de a nu se da copiilor bonbóne multe, pe de-o parte pentru de-a nu-ĭ espune la durerĭ de stomac, carĭ câte odată devin seriόse, ér pe de altă pentru de a oprĭ ca sě se întroducă în sângele lor substanțe otrăvitόre. In tot casul bonbónele cele mai bune sunt cele albe.

SCIRI ULTIME.

Agram, 28 Februarie. Astăḑĭ a *murit* distinsul deputat croat *Anton Starcevicĭ*, în etate de 73 anĭ.

Bucurescĭ, 28 Februarie. Legea pentru *înaintările în armată* a fost votată erĭ de Senat cu 76 voturĭ contra 6.

MULTE ȘI DE TOATE.

Căsětorie prin telegraf.

Edward Duncan, șeful gărei din st. Cloud, a jurat credință eternă prin telegraf d-șόrei Lydie Kluth din Oshkosh, statul Wisconsin, în America. Nefiind în st. Cloud preot reformat și mirele neputând merge la Oshkosh și ca sě nu fiă lipsită de bine-cuvěntarea preoțéscă, acéstă formalitate s'a mijlocit prin sîrmele telegrafului.

In Oshkosh la Depot-ul Northwestern lângă mașina electrică sta miresa, martorii și preotul binecuvěntător, ér în st. Cloud, s'au așeḑat mirele și mărtorii în jurul mașinei. Preotul a adresat mirelui prin telegraf întrebările obicĭnuite, ér acesta tot prin telegraf a dat rěspunsurile în presența martorilor; de asemenea a dat și preotul binecuvěntarea, unuia cu graiul, ér altuia prin electricitate.

Terminându-se tόte acestea, d-na Duncan a plecat la fericitul ei soț.

*

Mașină de muls.

La esposiția economică din Londra o nouă invențiune a tras atențiunea și a stors admirațiunea celor presențĭ. Noutatea sensațională e o mașină de muls, care e invențiunea d-rului Schieb.

Mașina constă din un mic aparat de cauciuc care imitéză perfect tόte mișcările de gură ale unui vițel sugător. Cu aparatul acesta un om pόte, în 12 minute, mulge 10 vacĭ până la cel din urmă strop.

Curiositatea și însemnătatea mașinei de muls se măresce și prin împrejurarea, că în legătură cu acéstă mașină mai este și un alt aparat, invențiune suedeză, cu care în câte-va minute se pόte alege din lapte, îndată după mulgere, untul de calitatea cea mai bună.

*

Cel dintâiu jurnal în Francia.

Era pe la 1593, când un tiněr, care se înscrisese de curěnd advocat al orașului Anecy (în Savoia), fu sfințit preot aprόpe în același an.

Pătruns de o dorință înflăcărată, căuta sě convertéscă protestanții la catolicism: umbla pretutindenĭ și zilnic ținea predicĭ. Insě une-orĭ era luat în rîs, batjocurit, și marea luĭ ciudă era că nu putea sta cu fiă cine de vorbă.

Atuncĭ îi veni rîndul sě scrie rěspunsul la câte-va întrebărĭ, carĭ i-se puseseră mai mult în bătaie de joc, și se le cetéscă cele scrise. Pe urmă îĭ veni gândul c'ar fi mai bine décă fiă cine ar putea sě cetéscă cele scrise de el; și ajutat de mai mulțĭ prietinĭ zeloșĭ, începu sě-șĭ copieze scrisul, și foile copiate le vîra pe sub ușe în casa fie căruĭ protestant.

Așa apăru cel d'ntâiu numěr întitulat: „Controverse“. Mai bine ar fi fost numit desbaterĭ.

D'atuncĭ încolo populația se apucă sě'ĭ cetéscă regulat scrierile ḑilnice. Așa că după câțĭ-va anĭ mai toțĭ erau convertițĭ la catolicism. Și omul care a întemeiat cel d'intâiu jurnal în Francia se numea: Francisc de Sales.

*

Ginerii și sócrele.

Un doctor a fost chiemat odată sě visiteze pe una din clientele sale, care se plângea de durerĭ de cap îngrozitόre. Abia întră doctorul în odaia bolnavei și observă o „sobă“.

— „Nicĭ o îndoială, dόmnă“, ḑise el, „soba e de vină, că vě dόre capul. S'o scόtețĭ afară num decât. Are sě vě coste viața“.

— „Dér m'a costat abia acum câte-va ḑile o sută de lei. Pierd o sută de lei“.

— „Ei bine cocόnă“, ḑise doctorul surîḑend, „sě facem un tĕrg: o iau eu cu două-ḑecĭ și cincĭ de lei. Ii voi găsi eu locul“.

Cocόna se învoi.

Câte-va ḑile după acésta cocόna voind sě se mute în alt loc merse sě vadă locuința. Primul lucru, care o surprinde, când întră în odaiă fù soba ei.

— „Cine locuesce aicĭ?“ întrebă dόmna pe o femeiă ce-i arěta odăile.

— „Cocόna Z...“ rěspunse femeia, „sόcra doctorului X.“

Era doctorul bolnavei...

Podul cel mai lung din lume.

Podul cel mai lung din lume este „podul leului“ din Sangang din China. El e mai lung ca 8 kilometri și trece peste sînul mărei galbine fiind ținut de 300 arcurĭ de piatră. Este de 24 m. de sus dela nivelul apei. Pe fiă-care columnă se află câte-un leu de 7 m. lung construit din marmoră frumόsă.

Podul acesta a fost construit sub domnia împěratului Kieng Long, care din causa bětrâneților la an. 1796 abḑise de tron.

*

Căsětoria în evul mediu.

In evul mediu căsětoriile se încheiau mai adese-orĭ și la o etate mai tiněră decât în ḑiua de astăḑĭ.

Prin anul 1479 nu putea sě aibă dreptul vr'un tiněr până când nu era însurat. Era datina, că veduviĭ orĭ věduvele țineau un an de doliu și apoi trebuiau sě se însόre séu mărite érășĭ.

Incă în 1542 věduvile de berarĭ din Zittau trebuiau sě se mărite, orĭ sě-șĭ vendă berăria. Fetele deja de 14 anĭ erau tόte măritate.

Pe timpul acela fidanțarea era actul cel mai însemnat, ér cununia era numai o adeverință dată din partea bisericei, că fidanțarea s'a făcut. Fidanțarea avea trei puncte mai însemnate. Mai întâiŭ se statorea cadoul, ce mirele avea sě-l facă miresei și tot-odată se spunea zestrea ce avea s'o aducă miresa mirelui. Al doilea era învoirea părinților séu a tutorilor, și statorirea cununiei de către mire. Al treilea, mirele și miresa îșĭ dedeau mânile în fața rudeniilor, și aceștia îi mai întrebau odată, că voiesc sě se căsětorescă séu nu, apoi mirii se îmbrățoșau și miresa dedea mirelui sěrutul de logodnă

Cu aceste logodna era finită, apoi urma nunta în casa miresei orĭ în casa sfatului. In Ulm era datina, că óspeții numai până la 6 óre séra aveau drept sě bea pe spesele mirelui, ér după aceea, fiă-care pe spesele lui.

Cununia se făcea în biserică. Vestmintele de nuntă erau pompόse și scumpe și mai tarḑiu așa lucs mare se făcea, încât au fost oprit prin lege. Mirii erau petrecuțĭ până la biserică de-o mulțime de όmenĭ și de lăutarĭ, și clopotile sunau. Pentru miresă lucrul cel mai însemnat, când mergea la cununiă, erau încălțămintele, carĭ trebuiau sě fiă fόrte scumpe și frumόse.

După cununiă tiněra părechiă se întorcea în casa miresei; aci era mésa și jocul, apoi un óspe conducea pe mirĭ în noua lor locuință și miresei îi trăgea jos gheata din piciorul stêng și o cinstea celui mai bětrân fecior, dintre toțĭ carĭ erau la nuntă.

In ḑiua următόre după cununiă tiněra nevastă îșĭ căpěta cadoul statorit la fidanțare.

*

O espediție în Africa.

Călětorul African Dr. Arnold Penther, care a întreprins vara trecută o espedițiune către Zambesi, plecând dela Praetoria, și-a ajuns scopul, a luat érășĭ drumul către casă și a sosit la Little-Ligonburve, de unde a scris o scrisόre cu data de 8 Decemvre 1895 unui amic al sěu la Viena, și în carĭ scrisόre îi descrie tόte peripețiile prin care a trecut și tόte ostenelile ce le-a suferit în espediția lui.

Intâiu de tόte Dr. Penther suferise mult de ticăloșia Negrilor sěĭ, carĭ păreau a fi mituițĭ de a omorĭ animalele caravanei, pentru-ca Dr. Penther sě fiă nevoit sě-șĭ cumpere, sě-șĭ închirieze alte animale pentru mulțĭ banĭ. Apoi s'a observat o lipsă mare în mijlócele de traiu, fiind-că țéra-i aprόpe pustiită și nu se pόte găsi nimica.

Animalele sělbatice nu se mai găseso decât în locurĭ neumblate, și frumόsele istoriόre ce sunt prin cărțĭ și care povestesc de bogăția acestei țěrĭ în animale, de mult nu mai sunt adevěrate.

Dr. Penther este fόrte desilusionat, în unele privințe de cascadele Victoriei (căderĭ de apă) și restul țărei îi pare numai atuncĭ deόre-care valόre, décă ar conține într'adevěr acele mine bogate de cărbune, carĭ au fost descoperite acolo în 1895. Când va sosi la Bulawayo, exploratorul promite, că va trimite o descriere detaliată a călětoriei sale. Dér în ceea ce privesce persόna lui, nu ne aduce veștĭ îmbucurătόre.

La cascadele Victoria a asurḑit de o ureche, și cu tόte că acum îi este ceva mai bine, totușĭ nu aude bine. Mâncarea cea prόstă ce o avù el în continuu, și despre care ḑice, că în Viena n'ar fi dat'o nicĭ măcar unui câine; ticăloșia Negrilor sěi, carĭ după ce l'au însoțit pe o distanță de 65 de mile, l'au părăsit în cele din urmă, așa încât a fost nevoit sě-șĭ cumpere alțĭ Negri la Little-Ligonbuwe; tόte aceste împrejurărĭ unite cu cel mai mare dușman al călětorilor, lipsa de apă, l'au făcut melancolic pe Dr. Penther.

O specialitate austriacă. Pațienților de stomac se recomandă prafurile veritabile ale lui Moll ca un medicament deja aprobat și forte bun, pentru digestiune. 1 Cutie 1 fl. Se pόte căpěta dilnic prin postă dela farmacistul A. *Moll*, liferant al curții imp. și r. din *Viena*, Tuchlauben 9. In farmaciile din provinciă sě se céră espres preparatele lui Moll provědute cu subscrierea și marcă de contravenție.

Un rěmășag s'a întêmplat in Czegled, renumitul oraș din sudul Ungariei: Adecă *Ladislau Unghvary* posesorul de șcόlă de pomĭ, care după cum se scie, are pe hotarul orașului marĭ grădinĭ de pomĭ, s'a rěmășit cu o societate distinsă d'acolo, că el va primi din Ungaria și ținuturile vecine pe timpul expedarei fructelor, fiă-care ḑi 250, până 300 epistole cu comande. Suntem curioșĭ cine va eși învingětor din acest rěmășag.

Călendarul sĕptĕmânei.

FEBRUAR are 29 ḑile. FAUR.

Ḑilele	Călend. Iul. v.	Călend. Gregor.
Dum.	18 Sf. Leon pp. Ro.	1 Martie Albin
Lunĭ	19 Sf. ap. Archip.	2 Simplicius.
Marțĭ	20 S. p. L. E. Cat.	3 Cunigunda
Mer.	21 C. Păr. Timoteiu	4 Adrian
Joi	22 Aflar. rel. Eug.	5 Frideric
Vin.	23 S. p. Ier. Polic.	6 Frideric
Sâm.	24 † Afl. cap. S. Ion	7 S. Toma Acuĭ

Bursa de Bucuresc

din 26 Februarie n. 1896.

Valorĭ	Do-bênda.	Scad. cup.	Cu banĭ gata
Rentă română perpetuă 1875	5%	Apr.-Oct.	101.1/2
Renta amortisabilă	5%	„ „	99.3/4
„ „ (Impr. 1892 . . .	5%	Ian.--Iul.	98.3/4
„ „ din 1893	5%	„ „	98.1/2
„ „ 1894 int. 6 mil.	5%	Apr.-Oct.	95.1/2
„ „ (Impr. de 32. 1/2 mil.	4%	Ian.-Iulie	86.1/2
„ „ (Impr. de 50 mil.	4%	„ „	86.3/4
„ „ (Imp. de 274 m. 1890	4%	„ „	87.—
„ „ (Imp. de 45 m. 1891	4%	„ „	86.3/4
„ „ (Im. de 120 iul. 1894	4%	„ „	86.3/4
Oblig. de Stat (Conv. rurale).	6%	[illegible]-Nov.	101 1/2
Oblig. Casei Pensiunilor fr. 300	10	„ „	287.—
Oblig. comunei Bucurescĭ 1883	5%	Ian.--Iul.	96.1/4
„ „ „ din 1884	5%	Mai-Nov.	—.—
„ „ „ din 1888	5%	Iun.-Dec.	—.—
„ „ „ din 1890	5%	Mai-Nov.	96 3/4
Scrisurĭ fonciare rurale . . .	5%	Ian.-Iulie	92 1/2
„ „ urbane Bucurescĭ	6%	„ „	100 1/2
„ „ „ „	5%	„ „	88 1/8
„ „ „ Iașĭ . .	5%	„ „	80.3/4
Oblig. Soc. de basalt artificial	6%	„ „	—.—
	V. N.		
Banca Rom. ult div. fr. 12.81	500	150 v	—.—
Banca Nation. ult. div. 86.—	500	intr. v.	1592.
Banca agricolă	500	150 „	200.—
Dacia-România ult. div. 35 lei	200	intr. „	412.—
Naționala de asig. ult. div. 48 lei	200	„ „	425.—
Soc. Bazalt. Artif. ult. div. lei 30	250	„ „	885.—
Soc. Rom. de Constr. ult. div. 15 l.	250	„ „	206.—
Soc. Rom. de Hârtie ult. —	100	„ „	—.—
„Patria“ Soc. de asig. ult d. 4 lei	100	„ „	102.—
Soc. rom. de petrol 1 em. u. d. 0	200	„ „	—.—
„ „ „ „ 2 em. u. d. 0	100	„ „	—.—
Soc. de fur. militare u. d. 60 lei	300	„ „	—.—
„Bistrița“ soc. p. f. hârtii 30 %	1000	„ „	—.—
Societ. p. const. de Tramways	200	„ „	—.—
20 francĭ aur			10.04

SCOMPTURĬ:

Banca naț. a Rom.	5%	Paris	2%
Avansurĭ pe efecte	6%	Petersburg . .	4 1/2%
Casa de Depunerĭ	5 1/2	Berlin	3%
Londra	2%	Belgia	3%
Viena	5%	Elveția	3 1/2%

Prețurile cerealeor din piața Brașov.

Din 28 Februarie st. n. 1896

Měsura séu greutatea	Calitatea.	Valuta austr. fl.	Valuta austr. cr.
1 H. L.	Grâu cel mai frumos	5	70
„	Grâu mijlociu . .	5	50
„	Grâu mai slab . .	5	30
„	Grâu mestecat . .	3	50
„	Sěcară frumόsă .	3	90
„	Sěcară mijlociă .	3	50
„	Orz frumos .	3	10
„	Orz mijlociu .	3	—
„	Ověs frumos .	2	30
„	Ověs mijlociu .	—	—
„	Cucuruz	3	20
„	Mălaiu	5	10
„	Mazěre	5	50
„	Linte	7	—
„	Fasole	6	—
„	Sěmênță de in . .	8	—
„	Sěmênță de cânepă	6	—
„	Cartofĭ	—	80
„	Măzěriche	—	—
1 kilă	Carnea de vită . .	—	41
	Carnea de porc .	—	47
	Carnea de berbece	—	—
	Sěu de vită prόspět	21	—
100 kil.	Sěu de vită topit	32	—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruch.

Starea rîmătorilor a fost la 26 Febr. de 24237 capete, la 26 Febr. au intrat —.— capete și au eșit 622, rěmânênd la 27 Febr. un numěr de 23,615 capete.

Se notéză marfa: ungurésc**ă** veche, grea dela —.— cr. până la —.— cr. marfă ungurésc**ă** tiněră grea dela —.— cr. până la —.— cr., de mijloc dela 46.— cr. până la 47.— cr. ușόră dela 44.— cr. până la 45.— cr.

Marfă țěrănéscă grea dela —.— până la —.— cr. de mijloc dela —.— cr. până la —.— cr. ușόră dela —.— cr. până la —.— cr.

Marfă sêrbéscă, grea dela —.— cr. până la —.— cr. Transito, mijlociă grea dela —.— cr. până la —.— cr. transito ușόră dela —.— cr. până la —.— cr.

Cursul la bursa din Viena.

Din 28 Februarie 1896.

Renta ung. de aur 4%	121.90
Renta de coróne ung. 4%	98.80
Impr. căil. fer. ung. în aur $4^1/_2$%	124.—
Impr. căil. fer. ung. în argint $4^1/_2$%	101.65
Oblig. căil. fer. ung. de ost. I. emis.	121.40
Bonurĭ rurale ungare 4%	96.75
Bonurĭ rurale croate-slavone.	97.—
Imprum. ung. cu premii	154.—
Losurĭ pentru reg. Tisei și Segedin.	142.—
Renta de hârtie austr.	100 95
Renta de argint austr.	100.95
Renta de aur austr.	122.10
Losurĭ din 860	147.—
Acții de ale Băncei austro-ungară.	991.—
Acții de-ale Băncei ung. de credit.	414.50
Acții de-ale Băncei austr. de credit.	376.60
Napoleondorĭ.	9.57
Mărcĭ imperiale germane	59.—
London vista	120.70
Paris vista	47.85
Rente de coróne austr. 4%.	101.30
Note italiene.	42.90

Cursul pietei Brașov.

Din 29 Februarie 1896.

Bancnote rom.	Cump.	9.50	Vênd.	9.53
Argint român.	Cump.	9.44	Vênd.	9.49
Napoleon-d'orĭ	Cump.	9.54	Vênd.	$9.56^1/_2$
Galbenĭ	Cump.	5.62	Vênd.	5.67
Ruble rusescĭ	Cump.	$127.^1/_2$	Vênd.	—.—
Mărcĭ germane	Cump.	58.60	Vênd.	—.—
Lire turcescĭ	Cump.	10.70	Vênd.	—.—
Scris. fonc. Albina 5%		100.75	Vênd.	101.75

Proprietar: **Dr. Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Gregoriu Maior.**

Bursa de mărfurĭ din Budapesta.

din 26 Februarie n. 1896.

Sĕminţe	Cualitatea per Hect.	Preţul per 100 chilogr. dela	Preţul per 100 chilogr. până
Grâu Bănăţenesc	80	7.—	7.10
Grâu dela Tisa	80	7.05	7.15
Grâu de Pesta	80	7.—	7.10
Grâu de Alba-regala	80	7.—	7.10
Grâu de Bácska	80	7.10	7.25
Grâu ung. de nord	80	.—	.—

Seminţe vechi orĭ nouĕ	soiul	Calitatea per Hect.	Preţul per 100 chilgr. dela	Preţul per 100 chilgr. până
Sĕcară		70—72	6.40	6.45
Orz	nutreţ	60—62	4.90	5.10
Orz	de vinars	62.64	5 40	6 20
Orz	de bere	64.66	6.40	7.80
Ovĕs		39.41	5.95	6.35
Cucuruz	bănăţ.	75	.—	.—
Cucuruz	altŭ soiu	78	.—	.—
Cucuruz	„	—	.—	.—
Hirişcă	„	—	—.—	—.—

Preţul pe 100 chilograme.

Productediv.	Soiul	Cursul dela	Cursul până
Sem. de trif.	Luţernă ungur.	34.—	42.—
—	transilvană	—.—	—.—
—	bănăţĕnă	—.—	—.—
„	roşiă	29.—	32.—
Oleu de rap.	rafinat duplu	—.—	—.—
Oleu de in		—.—	—.—
Uns. de porc	dela Pesta	54.75	55.25
„	dela ţĕră	—.—	— —
Slănină	svĕntată	45.50	46. –
„	afumată	—.—	—.—
Sĕu		—.—	—.—
Prune	din Bosnia în buţĭ	13.—	13.50
„	din Serbia în sacĭ	11.50	12.—
Lictar	slavon nou	16.—	17.—
„	bănăţenesc	15.—	15.50
Nucĭ	din Ungaria		
Gogoşĭ	ungurescĭ		
„	sĕrbescĭ		
Miere	brută	—.—	—.—
„	galbină strecurată	—.—	—.—
Ceară	de Rosenau	—.—	—.—
Spirt	brut	—.—	—.—
„	Drojdiuţe de spirt	—.—	—.—

Cursul losurilor private

din 26 Februarie 1896

	cump.	vinde.
Basilica . . .	7.10	7.50
Credit	198.—	199.—
Clary 40 fl. m. c. . .	57.25	58.25
Navig. pe Dunăre . .	136.—	140.—
Insbruck	27.—	28.—
Krakau	26.50	27.25
Laibach	22.—	24.—
Buda	61.75	62.75
Palffy	58.—	59 —
Crucea roşie austr. .	18.70	19.
dto ung. . .	11.—	11.80
dto ital. . .	11.75	12.50
Rudolf	23.75	24.75
Salm	68.—	68.75
Salzburg	27.—	28.—
St. Genois . . .	72.50	73.—
Stanislau	—.—	—.—
Trieitine $4^1/_2\%$ 100 m. c.	147.—	151.—
dto 4% 50 .	70.—	74.—
Waldstein . . .	54.—	—.—
Sĕrbescĭ 3% . . .	34 25	34.75
dto de 10 francĭ	—.—	—.—
Banca h. ung. 4%	124.75	125.75

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ à 5 cr. se potŭ cumpĕra în librăria Nicolae Ciurcu.

AURARIA cassa de economii societate pe acţiunĭ în ABRUD.

CONVOCARE.

Domnii acţionarĭ a cassei de economii „AURARIA“ societate pe acţii în Abrud sĕ convócă prin acésta la

a VIII-a adunare generală ordinară,

carea sĕ va ţiné **în Abrud în 21 Martie 1896 la 9 óre înainte de prânḑ** în localitatea institutului.

Obiectele discuţiunei vor fi:

1. Raportul anual al direcţiunei asupra comptului anual, a bilanţului şi a impărţirea profitului.
2. Raportul comitetului de supraveghiare.
3. Impărţirea profitului curat.
4. Sortarea celor trei, şi alegerea celor cincĭ membrii în sinul direcţiunei:
5. Fixarea mărcei de presenţă pre anul 1896.
6. Alegerea consiliului de supraveghiare pe un an.

În sensul §-lui 17 din statute, la adunare vor puté participa numai acei acţionari, carĭ sunt trecuţĭ cu 6 lunĭ mai înainte ca acţionari în registrul acţionarilor, şi carĭ cel puţin până în 20 Martie 1896 d. a. la 5 óre şi-au depus pe lângă revers la cassa societăţei, acţiile scrise pe numele lor, respective pe al acelora pre carĭ îi represintă împreună cu dovediile de plenipotenţă.

Abrud, în 24 Februarie 1896.

Direcţiunea.

2—3

Contul bilanţului

ACTIVE	fl.	cr.	PASIVE	fl.	cr.
Cassa în numĕrar	5663	88	Capital social 300 acţiunĭ à 100 fl. . . .	30000	
Cambii de bancă	295626	01	Fondul de reservă statutar al acţionarilor .	20000	
Imprumuturĭ hipotecare	55539	25	Fondul special de reservă	2101	25
Efecte	12490	01	Fondul de pensiune al funcţionarilor . . .	5421	28
Mobiliar . . . . fl. 315.36 cr.			Depunerĭ pentru fructificare	236273	09
„ după amortisare de „ 31.54 „	283	82	Cambii de bancă reescomptate	58529	
Diverse conturĭ debitóre	174	40	Interesse anticipate pro 1896	3387	46
			Diverse, conturĭ creditóre	577	85
			Profit transpus din 1894 . . fl. 3000.— cr.		
			Profit net . . . . „ 10487.44 „	13487	44
	369777	37		369777	37

Contul profitului şi perderilor.

EŞITE	fl.	cr.	VENITE	fl.	cr.
Interese:			Interese:		
pentru depunerĭ spre fructificare . . . . fl. 11719 64 cr.			dela cambii de bancă . fl. 25605 36 cr.		
pentru fon. spec. de reservă „ 101 25 „					
pentru fondul de pensiune „ 260 28 „	12081	17	dela împrum hipotecare . „ 4447 42 „		
Spese:			dela efecte publice . . „ 80 80 „	30133	58
Salare, chirie, spese de postă şi altele de birou . . . fl. 4866 70 „					
Marce de presenţă . . . „ 432 — „	5298	70	Profit transpus	3000	—
Contribuţiune:			Provisiunĭ	1311	89
directă . . . . fl. 2298 55 cr.					
10% dare la interesele dela depunerĭ şi comp. de timbr. fl. 1248 07 cr.	3546	62			
Amortisare din mobiliar . .	31	54			
Profit transpus din 1894 . fl. 3000 — cr.					
Profit net . . . . „ 10487 44 „	13487	44			
	34445	47		34445	47

Abrud, în 31 Decemvre 1895.

A. Filip, director esecutiv. **Silviu Lazar**, comptabil.

Membrii direcţiunei:

G. Ivascu. Candin David. Nicodim Cothisel. Petru Macaveiu.

Subsemnatul comitet de supraveghiare a esaminat bilanţul present, contul profitului şi al perderilor şi confrontându-le cu registrele principalĭ şi auxiliarĭ ale institutului, constatăm că le-am aflat cu acelea în deplină consonanţă şi în ordine.

Abrud, în 25 Februarie 1896.

Basiliu Basiota. Nicolau Lobontiu. Laneş Giurchescu. Ioan Todescu. Dr. Vasile Fodor.